



KSK-notat nr.: 13/2012 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	SulisKraft AS/Beritelva kraftverk		
Fylke/kommune:	Nordland/Saltdal		
Ansvarlig:	Øystein Grundt	Sign.:	
Saksbehandler:	Frank Jørgensen	Sign.:	
Dato:	12 MAR 2012		
Vår ref.:	NVE 200803972 - 28		
Sendes til:	Søker og alle som har uttalt seg til saken		

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no
Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
0827 10 14156

Søknad om tillatelse til bygging av Beritelva kraftverk i Saltdal kommune, Nordland fylke

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	3
Høring og distriktsbehandling	5
Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) sine merknader	35
Høring og distriktsbehandling	38
NVEs vurdering	40
NVEs konklusjon	47

Sammendrag

Søknaden gjelder tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Beritelva kraftverk i Beritelva og behandles i henhold til reglene i kap. 3 i samme lov. Det er søkt om tillatelse etter energiloven for etablering av nødvendige høyspentanlegg.

Prosjektområdet ligger ved Sulitjelma i Saltdal kommune i Nordland fylke. Nedbørfeltet er 37 km² og renner ned til Kjelvatnet som er inntaksmagasin til Daja kraftverk (24 MW). Like Nedenfor Daja kommer Fagerli kraftverk (48 MW) som har avløpet i Langvatn ved Sulitjelma. Etter Langvatnet finner vi Sjønstå kraftverk (70 MW). Foruten selve vassdraget som Beritelva renner ut i er det etablert en rekke reguleringsmagasin, overføringer og kraftverk rundt Sulitjelma.

De største konsekvensene av ei ev. utbygging er knyttet til friluftsliv, landskap, samlet belastning, reindrift og reduksjon av INON områder i og utenfor Junkerdal nasjonalpark.

Det omsøkte prosjekt vil utnytte fallet mellom kote 628 og kote 528, dvs. en fallhøyde på 100 meter der Beritfossen og strykene rett ovenfor fossen står for store deler av fallet. Ved planlagt inntak i Beritelva er middelvannføringen på 1,58 m³/s. En ev. utbygging vil fraføre vann på en drøy kilometer lang elvestrekning. Store deler av rørgaten er planlagt på nordsiden av elva for så å krysse over på

sørsiden i øvre del av prosjektområdet. Den vil hovedsakelig bestå av nedgravd rør der det vil være nødvendig med en del sprengning. Dette vil være nødvendig for å kunne gå gjennom, og langs noen større rygger. Planlagt installert effekt vil bli på ca. 2,3 MW med en maksimal slukeevne på 2,85 m³/s, dvs. en kapasitet som tilsvarer ca. 180 % av middelvannføringen ved inntaket. Midlere årsproduksjon er beregnet til 6,7 GWh, fordelt med 1,2 GWh vinterproduksjon og 5,5 GWh sommerproduksjon. Det er foreslått slipp av minstevannføring i sommersesongen på 203 l/s og 119 l/s i vintersesongen. Utbyggingskostnaden er beregnet til 20,5 mill. kr.

Bortsett fra Fauske Lysverk, Sametinget og Vegvesenet som ikke har spesielle merknader til tiltaket, går alle høringsinstansene i mot en utbygging av Beritelva. Dette gjelder både offentlige instanser som kommunen, Fylkesmannen, fylkeskommunen, reinbeitedistriktet, reindriftsforvaltningen og områdestyret samt lokale organisasjoner og privatpersoner. Dette begrunnes i de negative effektene tiltaket vil få for reindrift, landskap og friluftsliv. Området har også andre viktige kvaliteter, blant annet er det registrert 2 viktige naturtyper med verdi B som vil bli noe påvirket av ei ev. utbygging. Området er registrert som særskilt viktig friluftsområde med verdi A etter DN's håndbok 25. En større foss (Beritfossen) på utbyggingstrekningen kan ses i et stort landskapsrom og verdien av fossen forsterkes ved at de fleste større fossene i Sulitjelmaområdet er utbygd. Tiltaket vil føre til en reduksjon villmarkspregede INON-områder på om lag 5 km² i et større sammenhengende INON- område innenfor Junkerdal nasjonalpark. Flere av høringsinstansene mener at reduksjon av INON områder innenfor Junkerdal nasjonalpark er uheldig. Beritelva kraftstasjon er planlagt midt i kjerneområdet til Balvatn reinbeitedistrikt og vil få direkte påvirkning på distriktets særverdiområder som brunst- og kalvingsland. Tiltaket vil også kunne slå svært uheldig ut på reinens trekkveier og flyttleier mellom østlige og vestlige deler av området.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 6,7 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De siste 2 årene har NVE klarert om lag 1,3 TWh ny energi fra småkraftverk. De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. NVE mener at så lenge disse interessene ikke er av svært stor verdi eller dersom de kan avbøtes i tilstrekkelig grad gjennom vilkår, så kan det gis konsesjon til tiltaket. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

NVE har i sin vurdering lagt vekt på at tiltaket vil redusere villmarkspreget og inngrepsfrie naturområder i et område med store naturkvaliteter. Områdets urørte preg og eksponering med fossefall er med på å forsterke allmenne interesser som landskap og friluftsliv. Beritelva utgjør et betydelig landskapselement ved den merkede turstien langs og over Beritfossen. Området er av høringsinstansene beskrevet som svært viktig for reindrift da området ligger i brunst og kalvingsland som er særverdiområder for reindriften. NVE mener en utbygging som omsøkt i stor grad berører disse verdiene.

NVE finner etter en helhetsvurdering at fordelene ved tiltaket ikke overstiger skadene og ulempene for allmenne interesser som blir berørt. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt og konsesjon for etablering av Beritelva kraftverk kan dermed ikke gis.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra SulisKraft AS, datert 10.08.2010:

"SulisKraft AS ønsker å utnytte vannfallet i Beritelva i Saltdal kommune i Nordland fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

1. Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- å bygge Beritelva kraftstasjon.
- å utnytte tilsiget i Beritelva i fallet mellom kote 628 og kote 528.

2. Etter energiloven om tillatelse til:

- bygging og drift av Beritelva kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.

Nødvendig opplysninger om tiltaket fremgår av vedlagte utredning. Det opplyses at det er inngått avtale med alle grunneiere med fallrettigheter om falleie og øvrige rettigheter til å gjennomføre tiltaket."

Beritelva kraftverk, hoveddata		
TILSIG	Hovedalternativ	
Nedbørfelt	km ²	37
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	49,7
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	42,5
Middelvanntføring	m ³ /s	1,58
Alminnelig lavvannføring	l/s	119
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	203
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	119
KRAFTVERK		
Inntak	moh.	628
Avløp	moh.	528
Lengde på berørt elvestrekning	m	1000
Brutto fallhøyde	m	100
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,223
Slukeevne, maks	m ³ /s	2,85
Slukeevne, min	m ³ /s	0,38
Tilløpsrør, diameter	mm	1200-1000
Installert effekt, maks	MW	2,3
Brukstid	timer	3008
MAGASIN		
Magasinvolym	mill. m ³	
HRV	moh.	628
LRV	moh.	624
PRODUKSJON		
Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	1,2
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	5,5
Produksjon, årlig middel	GWh	6,7
ØKONOMI		
Utbyggingskostnad	mill.kr	20,5
Utbyggingspris	kr/kWh	3,1
Beritelva kraftverk, elektriske anlegg		
GENERATOR		
Ytelse	MVA	0,875 + 1,708 = 2,58
Spenning	kV	6
TRANSFORMATOR		
Ytelse	MVA	2,6
Omsetning	kV/kV	6/22
NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)		
Lengde	km	0,5
Nominell spenning	kV	22
Luftlinje el. jordkabel		jordkabel

Høring og distriktsbehandling

NVE har mottatt følgende høringsuttalelser til søknaden:

Saltdal kommune har i kommunestyremøte den 03.11.2011 vedtatt følgende:

"Enstemmig vedtak:

Saltdal kommune legger ned innsigelse til søknad om konsesjon for vannkraftutbygging i Beritvassdraget med følgende begrunnelse;

- Beritelva er lokalisert innenfor et område der det er svært viktige regionale og lokale friluftsimteresser.*
- Området har spesielle natur og kulturhistoriske opplevelseskvaliteter.*
- Beritelva inngår som del av et helhetlig friluftsområde. I områder med store friluftsverdier bør tiltak og omfang vurderes særskilt*
- Fossen inngår som landskapselement og er den eneste gjenværende fossen som særskilt utmerker seg i området. Fossen er derfor vesentlig å ivareta.*
- Området ved Beritelva fremstår som uberørt*
- Etter en samlet vurdering er de positive effektene vesentlig mindre enn de negative effektene av inngrepet*

[...]

Vurdering

Administrasjonen vurderer hvilke negative konsekvenser tiltaket får på de prioriterte brukerinteressene som Saltdal kommune mener skal ivaretas på en bedre måte i konsesjonssøknaden. Det vil også bli gitt en vurdering på de positive effektene av konsesjonssøknaden.

Konsekvenser kommunale interesser etter følgende elementer;

- 1. Kommuneplanens arealdel*
- 2. Frilufsregistreringer i forbindelse med kommuneplanens arealdel. Et samarbeidsprosjekt med Salten Frilufsråd, samt friluftsliv for øvrig.*
- 3. Landskap*

Kommuneplanens arealdel

Området er lokalisert i kommuneplanens arealdel som LNF- område og LNF-område med spredt fritidsbebyggelse. Normalt vil det kreves dispensasjon fra kommuneplanens arealdel. Da tiltaket er konsesjonspliktig vil Plan og bygningslovas bestemmelse om dispensasjon ikke gjelde for anlegget.

Frilufsregistreringer i forbindelse med kommuneplanens arealdel. Et samarbeidsprosjekt med Salten Frilufsråd samt friluftsliv for øvrig.

Det ble gjennomført frilufsregistreringer for Saltdal kommune i forbindelse med kommuneplanens arealdel. Beritelva ligger innenfor område 32 og er registret med verdi A

(Svært viktig friluftsområde) store turområder med tilrettelegging. Det er ikke gjort noen anbefalinger i kommuneplanens arealdel om forvaltning av disse områdene. Kartet vil mer fungere som et temakart, der friluftsimteresser er registrert og benyttes i sakssammenheng for vurdering av friluftsliv i utbyggingssaker.

Beritelva med nærliggende områder

I nærområdet til Beritelva er det to parkeringsplasser og to vadesteder. Parkeringsplassene fungerer som innfallsport til Junkerdal nasjonalpark. Stiene treffer på merket turistforeningsløype med bru over Beritelva, ovenfor Berretfossen. Herfra går stien langsmed vassdraget på vestsiden mot Beritvatn (se kart). I nærområdet er det flere hytter, og totalt i Sulis ca. 700 hytter. I området finnes også Berret-gammen.

Fra Jakobsbakken går det oppmerket turistforeningsløype til Coarvi. Beritelva er et naturlig stoppested der "Beret-gammen" ligger like ved Beritelva, her er en passe snuplass for en dagstur. Beret-gammen er åpen og du kan koke kaffe inne i gammen. Tur-retur 12 km. (Bearbeidet utdrag salten.com). Gammen har siden 1993 hatt i overkant av 2.000 besøkende derav 17 forskjellige nasjonaliteter. Det finns fra før spor etter tidligere gamle i området. I konsesjonssøknaden nevnes det på s. 37, 3. avsnitt.

"inngrepene som veien og kraftstasjonen er i et område med forholdsvis mye ferdsel".

Stinettet, kulturminnene forteller oss i dag hvordan dette området er tilgjengelig for dagens befolkning og besøkende i Sulis. Ferdseisstien forbi Beritelva sikrer ferdselen til flere sentrale områder i og utenfor Junkerdal nasjonalpark. Beritvassdraget og Beritvatn er kjent som gode fiskevann for regionen. Avstanden gjør at dette er et utmerket dagstuområde.

Helhetsinntrykket med fossefall og landskapet inn mot Beritvatn og Junkerdal nasjonalpark vurderes som svært viktig for friluftsliv- og landskapsopplevelsen. Det avgrensede området som det søkes konsesjon i må sees i en større sammenheng. Beritelva med dets fossefall og stinett regner kommunen som del av et viktig regionalt utfartsområde inn mot Junkerdal nasjonalpark.

Inngrep som foreslås vil medføre at friluftslivets interesser blir sterkt berørt og områdets verdi til utøvelse av friluftslivsaktiviteter begrenses sterkt.

Det vises for øvrig til s.35-36 om beskrivelse av friluftsliv.

Landskap

I landskapsanalysen i forbindelse med opprettelse av Junkerdal nasjonalpark finnes følgende landskapstyper i området.

- I øvre deler (inntak og inntaksbassen) er det landskapstypen fjellvidder som dominerer.
- I nedre deler er det Viddedaler

I konsesjonssøknaden fremgår det at fossen gir variasjon og bevegelse til dette landskapet (s. 30).

Konsesjonssøker har tatt utgangspunkt i et influensområde på 100 meter rundt tekniske installasjoner, dette ut fra de biologiske forutsetningene som kan bli endret. I denne saken inngår utbygging av et fossefall. Konsesjonssøker burde vurdert betydningen av fossefallet

som et vesentlig landskapselement i området og at utsiktspunkter til denne burde vært førende for avgrensning av influensområdet.

Landskap/estetikk (Landskapskonvensjonen)

Konvensjonen handler i liten grad om landskaps vern. Konvensjonen omfatter alt landskap, uansett om det er ualminnelig eller ordinært. Konvensjonens hovedhensyn er faktisk hva vi ganske enkelt kan vise til som "hverdagslandskap". Dette kan også være landskap som mangler spesielle særtrekk, men som ikke desto mindre er hjemstedet til alle som bor der – det være seg i bygd eller by.

Landskap er ikke bare et annet ord for miljø. Landskap er personlig og inkluderende – fordi vi skaper vår egen opplevelse av det på grunnlag av minner, assosiasjoner og kunnskap. Det er disse personlige opplevelsene som gir landskapet dets kulturelle og sosiale, så vel som miljømessige og økonomiske verdier.

(http://www.regjeringen.no/nb/dep/md/dok/andre/brev/utvalgte_brev/2004/brev-til-kommunene-m-fl---den-europeiske.html?id=91278).

Få ting er så identitetskapende for folk og skaper slik tilhørighet som landskapet der de har vokst opp, der de bor og ferierer (Riksantikvaren.no/landskap). Beritelva med sitt fossefall gir landskapet i viddedalen et særpreg som ikke finnes i området. Selv om det er mindre elver som drenerer ut til Balvasselve, er dette eneste fossefall av betydning. Området oppleves også av besøkende i regionen. Dette gjennom bruk av turistforeningsløypa fra Jakobsbakken til Coarvi (mot Balvatn), samt umerket løype inn mot Junkerdal nasjonalpark. Dette gjelder hytteiere både lokalt og fra regionen, ferierende, turgåere og til de som ønsker å ta bilde av fossen.

Utnyttelse av Beritelva og fossen medfører et inngrep i en viktig naturlandskap som gir store konsekvenser for omkringliggende landskap. Det er også av betydning at dette er den eneste fossen av betydning som ikke er berørt av vannkraftutbygging. Området har fra før regulerte vassdrag som Balvatnet (Balvvasselve) og Dorrovatn (Dorroelva).

Positive effekter

- Saltdal kommune vil i eiendomsskatt få tilført ca. 110.000 – 130.000 kr. hvert år avhengig av kraftproduksjonen.
- Lokal leveranse i anleggsperioden slik som transport, entreprenør, materialleveranser og servicetjenester. Anleggskostnadene er vurdert til 20,5 mill. NOK.
- Inntekt til grunneier (ikke vurdert i konsesjonssøknaden inntekter til grunneier).
- Bidrar til kraftoppdekking. Nordland produserer i dag 50 % mer enn energiforbruket i området.

Konklusjon

- Beritelva er lokalisert innenfor et område der det er svært viktige regionale og lokale friluftsinnteresser.
- Området har spesielle natur og kulturhistoriske opplevelseskvaliteter.
- Beritelva inngår som del av et helhetlig friluftsområde. I områder med store friluftsverdier bør tiltak og omfang vurderes særskilt.

- *Fossen inngår som landskapselement og er den eneste gjenværende fossen som særskilt utmerker seg i området. Fossen er derfor vesentlig å ivareta.*
- *Området ved Beritelva fremstår som uberørt.*
- *Etter en samlet vurdering er de positive effektene vesentlig mindre enn de negative effektene av inngrepet.*

Det anbefales derfor at Saltdal kommune legger ned innsigelse til konsesjonssøknaden.”

[...]

Fylkesmannen i Nordland uttaler følgende i brev av 19.10.2011:

[...]

”Innsigelse

Fylkesmannen i Nordland fremmer med hjemmel i lov av 24.11.00 om vassdrag og grunnvann § 24, jfr. reglene om innsigelse i plan- og bygningsloven §§ 5-4 til 5-6, innsigelse til søknad om konsesjon for Beritelva kraftverk. Hovedgrunnen til innsigelsen er de negative virkningene utbyggingen vil få på inngrepsfrie naturområder (INON), landskapsverdier og friluftsinnteresser samt at inngrepene vil finne sted tett inntil grensen for Junkerdal nasjonalpark.

[...]

Begrunnelse for innsigelsen

Hovedgrunnen til vår innsigelse er som nevnt de negative virkningene utbyggingen vil få på inngrepsfrie naturområder (INON), landskapsverdier og friluftsinnteresser samt at inngrepene vil bli gjennomført tett inntil grensen for Junkerdal nasjonalpark. I tillegg vil utbyggingen berøre to prioriterte naturtyper: kalkrike områder i fjellet og kroksjøer, flomdammer og meandrende elveparti. Det er ikke registrert rødlistede plantearter i influensområdet til kraftverket og heller ikke hekkelokaliteter for rødlistede rovfuglarter, men det kan ikke utelukkes at slike forekommer. Her vil vi påpeke at feltarbeid/befaring ble gjennomført på høsten (15.09.2006 og 27.10.2007). Høsten regnes ikke som en god periode for registrering av karplanter eller hekkelokaliteter for rovfugl. Biologisk mangfold (bunndyr) på berørt elvestrekning er heller ikke undersøkt.

Nedenfor har vi gitt en mer detaljert vurdering av konsekvensene for de miljøtema vi mener er de viktigste i denne utbyggingssaken.

Inngrepsfrie naturområder (INON)

Tekniske inngrep har redusert arealet og antallet villmarksprega områder (>5 km fra tyngre tekniske inngrep) i Norge de siste 100 år. I perioden 1988 - 2003 mistet Nordland 701 km² villmarksprega områder, mer enn noe annet fylke i Norge. I samme periode mistet Nordland totalt 978 km² inngrepsfrie naturområder (>1 km fra tyngre tekniske inngrep), også dette mer enn noe annet fylke i Norge. Av denne reduksjonen sto vannkraftutbygging for henholdsvis 81 % og 45 %.

I St.prp. nr. 1 (2004-2005) er INON ført opp som eget arbeidsmål nr. 2.2. ”Sikre at gjenværende naturområde med urørt preg blir tatt vare på”. Dagens regjering viderefører

også dette i plattformen de har lagt gjennom Soria Moria forhandlingene. De sier blant annet i sin erklæring:

"Hensynet til kommende generasjoners naturopplevelser tilsier en restriktiv holdning til videre vassdragsutbygging, og at vi lar de aller fleste vassdrag som står igjen forbli urørte."

Utbygging av Beritelva vil medføre bortfall av INON sone 2 på 2,08 km², omklassifisering fra sone 1 til sone 2 på 3,89 km² og omklassifisering fra villmarksprega områder til sone 1 på 4,92 km². Det at INON-tapet kommer innenfor grensene av Junkerdal nasjonalpark forsterker den negative konsekvensen av tiltaket ytterligere. I vår vurdering av omsøkte vannkraftprosjekter legger vi stor vekt på hensynet til gjenværende inngrepsfri natur og spesielt de villmarksprega områdene. I dette tilfelle er det dessuten viktig å se en eventuell utbygging av Beritelva kraftverk i sammenheng med flere andre småkraftprosjekt som er omsøkt eller under planlegging i randsonen til det store sammenhengende inngrepsfrie naturområde vi i dag har mellom Skjerstadfjorden-Saltdal i vest og Sulitjelma-Balvatn i øst. Sumvirkningene vil kunne bli betydelige.

I forhold til sumvirkninger vil vi vise til Naturmangfoldloven, § 10: "En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for".

Landskap og friluftsliv

De negative effektene på landskapsbildet vil være knyttet til redusert vannføring samt bygging av inntaksdam, oppdemming av areal, anlegging av rørtrase, bygging av kraftstasjon og vei. På grunn av redusert vannføring vil elvestrekningen mellom inntak og utløp av kraftstasjonen miste en betydelig del av sin verdi som landskapselement. Slipp av minstevannføring vil bøte noe på dette.

Friluftslivskvalitetene henger nøye sammen med miljøtema som landskap, inngrepsfrie naturområder, fisk og vilt. Negative konsekvenser for disse verdiene påvirker derfor også friluftslivet. Redusert vannføring i Beritelva samt nye tekniske inngrep (se ovenfor) vil virke negativt for opplevelsen av urørt natur. I dag er Beritelva uberørt av inngrep.

Området har spesielle opplevelseskvaliteter og er et mye brukt turområde med attraktive jakt- og fiskemuligheter. Kartlegging og verdisetting av friluftslivsområder etter DN-håndbok 25 er gjennomført og tilgjengelig på innsynsløsning hos Salten Regionråd:

<http://www.kart.salten.no/>. Under kartlegging og verdisetting av friluftsområder i Sulitjelma (Sulis) ble området plassert i verdiklasse A (særs viktig). Områdene mellom Sulitjelma og Balvatnet er dessuten populære hytteområder med ca. 700 hytter. Dette er derfor ikke bare et lokalt, men også et regionalt og til dels nasjonalt viktig friluftslivsområde.

Like vest for influensområdet ligger deler av Junkerdal nasjonalpark som er spesielt kjent for sin villmark, landskapsvariasjoner og rike flora. Nasjonalparken og områdene rundt er også viktige for samisk reindrift. Som det står i konsesjonssøknaden er området et populært jaktområde og godt kjent i fritidsfiskemiljøet, også nasjonalt. Innenfor nasjonalparken og i områdene rundt finnes noen av de beste fiskevatna i Nordland med storvokst innlandsørret av meget god kvalitet.

Formålet med opprettelsen av Junkerdal nasjonalpark var å bevare et stort område som sikrer biologisk mangfold, geologiske forekomster og kulturminner, samt å stimulere til opplevelse

av natur og landskap (jf. Forskrift om verneplan for Junkerdal nasjonalpark gir livsgrunnlag til en svært rik flora med mange sjeldne planter, og store deler av Beritelvas nedbørsfelt består av kalkrik bergrunn. Dette er derfor et populært turmål i botanisk sammenheng. Flere turstier viser at området er mye brukt av fotturister/fjellvandrere, bl.a. en 12 km lang T-merket sti mellom Jakobsbakken og Coarvihytte (DNT-hytte) som krysser Beritelva med hengebru like ovenfor Beritfossen.

For mange av de som bruker området er Beritelva og Beritfossen et viktig landskapselement. En gamme like ovenfor fossen er åpen for allmennheten. "Gjesteboken" viser at i perioden 1993-2008 hadde over 2300 besøkt gammen, fordelt på 17 nasjoner. Ved foten av Beritfossen, hvor den planlagte kraftstasjonen skal plasseres, finnes en naturlig rasteplass og ei populær skiløype om vinteren.

Elver, fosser og stryk er viktige landskapselement som har stor betydning for opplevelsen av landskapet og naturen. Beritfossen ligger slik i landskapet at den er synlig fra store deler av Såki- og Kjelvatnområdet. I tillegg vil de tekniske inngrepene som anleggsvei, kraftstasjon, rørgate og inntaksdam gi til dels store synlige inngrep i landskapet. Her må det også tas hensyn til at inngrepene skal foregå høyt til fjells i et hardt klima og et skrint jordsmonn. Det vil derfor ta lang tid før sårene i terrenget er "leget" og vegetasjonen i rørgata og i midlertidige vegtraseer er reetablert.

Oppfølging av innsigelsen

Dersom innsigelsen ikke kan imøtekommes helt eller delvis, vil konsesjonsmyndigheten likevel kunne gi konsesjon. Innsigelsen vil da ha den virkning at konsesjonsvedtaket ikke blir endelig, og må følgelig oversendes Olje- og energidepartementet for endelig avgjørelse.

Generelt om småkraftverksutbygginger i Nordland

I Nordland kommer det fortløpende inn søknader om småkraftverksutbygginger. Disse kraftverkene vil, om de får konsesjon, sakte men sikkert bidra til å redusere en betydelig del av det vi har igjen av inngrepsfrie naturområder i Nordland. For å unngå en utbygging av små vannkraftverk der "først til mølla" i stor grad har vært gjeldende praksis, arbeides det nå med å få på plass fylkesvise planer for småkraftverk. Nordland fylkeskommune har igangsatt arbeidet med en plan som skal ligge til grunn for vurderingen av konfliktgrunnlaget, og dermed danne et bedre grunnlag for å foreta en prioritering av prosjekter ut fra miljøhensyn og lønnsomhet. Til orientering har forslag til regional plan om små vannkraftverk i Nordland vært på forhåndshøring hos kommunene med høringsfrist 1. mars 2010. I følge saksbehandler hos Fylkeskommunen er de nå i ferd å oppsummere innkomne høringsuttalelser. Utkast til regional plan for småkraftverk vil bli trolig bli sendt på åpen høring før årsskiftet 2010/2011.

Vi mener at behandlingen av alle småkraftprosjekter og spesielt de med stort konfliktpotensial bør utsettes til denne planen er vedtatt. Vi vil da kunne vurdere konfliktgrunnlaget gjennom en "samlet plan" og dermed ha bedre mulighet til å prioritere de minst miljøskadelige og samtidig mest lønnsomme prosjektene."

Fylkeskommunen i Nordland gjorde følgende vedtak den 08.02.2011:

"Følgende vedtak ble fattet:

- 1. På grunn av de negative konsekvensene tiltaket vil gi landskap, friluftsliv, inngrepsfrie naturområder og reindrifta, fremmer Nordland fylkeskommune innsigelse til planene for Beritelva kraftverk, jf. vannressursloven § 24.*
- 2. Dersom det til tross for fylkeskommunens innsigelse blir gitt konsesjon ber fylkeskommunen om at følgende innspill innarbeides:*
 - a) Som avbøtende tiltakt fastsettes det en minstevannsføring som best mulig sikrer at Beritfossen ivaretas som et viktig landskapselement.*
 - b) At det søkes alternative traseer for rørgata som ikke innebærer at Beritelva krysses, herunder at det vurderes å legge vannveien i tunnel.*
 - c) Gjennomføringen av tiltaket utføres i nær dialog og samarbeid med reindriftsutøverne i området.*
 - d) NVE bes vurdere om forvaltningsprinsippene i Naturmangfoldsloven §§ 8-12 er oppfylt.*
 - e) Nordland fylkeskommune viser til tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens §§ 3, 4 og 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gamle gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonstruksjoner, må Kulturminner i Nordland og Sametinget varsles umiddelbart. Det forutsettes at nevnte pålegg bringes videre til dem som skal utføre arbeide i marken."*

Sammendrag

Nordland fylkeskommune fremmer innsigelse til planene for Beritelva kraftverk, jf. vannressursloven § 24. Innsigelsen er begrunnet i de negative konsekvensene tiltaket vil gi for landskap, friluftsliv, inngrepsfrie naturområder og for reindrifta. Og totalt sett vil en utbygging gi vesentlig større negative enn positive konsekvenser.

Området er et særlig viktig friluftsområde, med T-løyper og jakt- og fiskemuligheter. Videre er Beritfossen et viktig landskapselement. En utbygging vil også medføre at et større område med inngrepsfri natur innenfor Junkerdal nasjonalpark vil gå tapt. Til sist vil en utbygging også gi store negative konsekvenser for reindriftsnæringen.

Av positive konsekvenser vil en utbygging gi begrensede inntekter til kommunen og begrenset kraftproduksjon. I tillegg vil lite av krafta bli produsert i vinterhalvåret.

Tidligere har Saltdal kommune, Fylkesmannen i Nordland og reindriftsforvaltningen også fremmet innsigelse til planene for Beritelva kraftverk.

Høringsfrist var 13.10.2010, men Nordland fylkeskommune har avtalt utsatt frist til 15.02.2011.

[...]

Problemstilling

Konsesjonssøknaden går inn på hvilke konsekvenser tiltaket vil gi for samfunnet. Kort oppsummert vil tiltaket gi inntekt kommunen i form av eiendomskatt, og bidra til å nå mål om økt produksjon av ny fornybar kraft. Samtidig vil tiltaket være et større inngrep i et område som har store verdier for friluftsliv, landskap og reindrift. Videre vil tiltaket medføre et betydelig tap av inngrepsfri natur innenfor Junkerdal nasjonalpark.

Samfunnsmessige virkninger

Utbyggingen vil bidra med ekstra inntekter til grunneieren som er Statsskog. Saltdal kommune har innført eiendomsskatt på verk og bruk, og eiendomsskatt vil dermed tilfalle kommunen. Dette vil utgjøre kroner 110.000 - 130.000 per år avhengig av kraftproduksjonen. Siden generatorytelsen er under 5,5 MVA vil utbyggingen ikke medføre noen naturressursbeskatting.

I anleggsperioden som vil strekke seg over ca. et år, kan det være aktuelt med lokale leveranser innen transport, entreprenørvirksomhet, materialleveranser og servicetjenester. Driftsfasen vil ikke føre til faste ansettelser.

En utbygging av Beritelva kraftverk vil bidra til økt produksjon av ny fornybar kraft, og er på den måten med på å nå nasjonale og regionale mål på dette området. Samtidig vil kraftverket bare produsere 6,7 GWh per år, hvorav kun en mindre del (1,2 GWh) vil bli produsert om vinteren når faren for en "anstrengt" kraftsituasjon er størst. I midtre Nordland var det i 2005 en kraftproduksjon på ca 6,4 TWh (6.400 GWh), noe som var ca 50 % mer enn energiforbruket i området. I konsesjonssøknaden står det at det i 2010 er prognosert en økning på 0,5 TWh i midtre Nordland.

En utbygging av Beritelva kraftverk vil dermed øke kraftproduksjonen i regionen med under 1 %.

Biologisk mangfold

I influensområdet (ca 100 — 200 m omkring kraftverket med inntaksdam og rørgate) er det registrert to naturtyper i form av kalkrike områder i fjellet (verdi B) og kroksjøer, flomdammer og meanderende elveparti (verdi B). Ut over dette er det registrert ordinære vegetasjonstyper. Det er ikke registrert noen rødlistede arter i området.

I konsesjonssøknaden står det at det er ikke registrert spesielle interessante biologiske miljø innen influensområdet. Potensialet for en kravfull kryptogamflora vurderes derfor som lite. Det er ingen tidligere registreringer over hensynskrevende naturkvaliteter innen influensområdet.

I Junkerdal nasjonalpark, som er tilgrensende øvre del av influensområdet, foreligger det naturtype og artsregistreringer, her er det også registrert flere rødlistede karplanter innen naturtypen kalkrike områder i fjellet. Tiltaket antas å ikke gi noen negative konsekvenser for disse verdiene.

Trolig har rødlistede rovdyr som jerv (EN) og gaupe (NT) næringssøk og trekk i influensområdet, men det antas at de foretrekker de mer uberørte områdene i Junkerdal nasjonalpark.

I sin uttalelse til saken har Fylkesmannen i Nordland ikke diskutert biologisk mangfold konkret. Men fylkesmannen har vist til at det i området rundt Junkerdal nasjonalpark er

planer om flere små vannkraftverk. I henhold til naturmangfoldsloven § 10 bør NVE etter fylkesmannen oppfatning derfor vurdere den samlede belastningen som økosystemene i området er eller vil bli utsatt.

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Nordland viser også til naturmangfoldsloven i sin uttalelse. De påpeker at forvaltningsprinsippene i lovens §§ 8-12 skal følges, og de mener at disse ikke er oppfylt. Hovedårsaken er i følge FNF Nordland at kartleggingen av biologisk mangfold er gjort utenfor vegetasjonssesong og hekkesesong.

Naturmangfoldsloven er sektorovergripende, og NVE har som konsesjonsmyndighet et ansvar for at forvaltningsprinsippene i loven oppfylles.

Landskap og friluftsliv

Området har spesielle opplevelseskvaliteter og er et mye brukt turområde med attraktive jakt- og fiskemuligheter. Kartlegging og verdisetting av friluftslivsområder etter DN-håndbok 25 er gjennomført. Under kartlegging og verdisetting av friluftsområder i Sulitjelma (Sulis) ble området plassert i verdiklasse A (særs viktig).

Områdene mellom Sulitjelma og Balvatnet er dessuten populære hytteområder med ca 700 hytter. Dette er derfor ikke bare et lokalt, men også et regionalt og til dels nasjonalt viktig friluftslivsområde.

Like vest for influensområdet ligger deler av Junkerdal nasjonalpark som er spesielt kjent for sin villmark, landskapsvariasjoner og rike flora. Nasjonalparken og områdene rundt er også viktige for samisk reindrift. Som det står i konsesjonssøknaden er området et populært jaktområde og godt kjent i fritidsfiskemiljøet, også nasjonalt. Innenfor nasjonalparken og i områdene rundt finnes noen av de beste fiskevatna i Nordland med storvokst innlandsørret av meget god kvalitet.

Formålet med opprettelsen av Junkerdal nasjonalpark var å bevare et stort område som sikrer biologisk mangfold, geologiske forekomster og kulturminner, samt å stimulere til opplevelse av natur og landskap (jf. Forskrift om verneplan for Junkerdal).

Landskapet i Junkerdal nasjonalpark gir livsgrunnlag til en svært rik flora med mange sjeldne planter, og store deler av Beritelvas nedbørsfelt består av kalkrik bergrunn. Dette er derfor et populært turmål i botanisk sammenheng. Flere turstier viser at området er mye brukt av fotturister/fjellvandrere, bl.a. en 12 km lang T-merket sti mellom Jakobsbakken og Coarvihytte (DNT-hytte) som krysser Beritelva med hengebru like ovenfor Beritfossen. For mange av de som bruker området er Beritelva og Beritfossen et viktig landskapselement. En gammel like ovenfor fossen er åpen for allmennheten. "Gjesteboken" viser at i perioden 1993-2008 hadde over 2300 besøkt gammen, fordelt på 17 nasjoner. Ved foten av Beritfossen, hvor den planlagte kraftstasjonen skal plasseres, finnes en naturlig rasteplass og ei populær skiløype om vinteren.

Elver, fosser og stryk er viktige landskapselement som har stor betydning for opplevelsen av landskapet og naturen. Beritfossen ligger slik i landskapet at den er synlig fra store deler av Såki- og Kjelvatnområdet. I tillegg vil de tekniske inngrepene som anleggsvei, kraftstasjon, rørgate og inntaksdam gi til dels store synlige inngrep i landskapet. Her må det også tas hensyn til at inngrepene skal foregå høyt til fjells i et hardt klima og et skrint jordsmonn. Det vil derfor ta lang tid før sårene i terrenget er "leget" og vegetasjonen i rørgata og i midlertidige vegtraseer er reetablert.

[...]

Inngrepsfrie naturområder i Norge (INON)

Utbygging av Beritelva vil medføre bortfall av INON sone 2 på 2,08 km² og en omklassifisering av INON områder på til sammen 8,81 km². I dette ligger det også et tap av villmarkspreget natur, det vil si områder som ligger mer enn 5 km fra større tekniske inngrep, på 4,92 km².

At INON-tapet kommer innenfor grensene av Junkerdal nasjonalpark forsterker den negative konsekvensen av tiltaket. Det er videre uheldig at tapet av INON berører et av de store sammenhengende inngrepsfrie områdene i Nordland. Ved en stykkevis og delt nedbygning av inngrepsfri natur mister større inngrepsfrie områder sine verdier i forhold til landskap og friluftsliv. Innenfor det inngrepsfrie området og nasjonalparken er det også store biologiske verdier som over tid kan bli skadelidende ved en slik stykkevis og delt nedbygging.

[...]

Reindrift

I konsesjonssøknaden konkluderes det med at:

”Isolert sett vil neppe små enkeltinngrep som Beritelva kraftverk få store eller langsiktige konsekvenser for reindriften, men summen av mange små inngrep kan føre til store konsekvenser for økosystemene og reindriftsnæringens bruk av området.”

Reindriftsutøverne og reindriftsforvaltningen er uenige i denne konklusjonen. Tiltaket er lokalisert innenfor reindriftenes særverdiområder (kalvingsland og brunstland), I tillegg kan tiltaket få betydelige konsekvenser for flytte og trekkmonsteret mellom de østlige og vestlige delene av distriktet. Områdestyret for reindrift i Nordland har med bakgrunn i dette fremmet innsigelse til planene for Beritelva kraftverk. jf. andre uttalelser nedenfor.

Kulturminner og kulturmiljø

Det er registrert flere automatisk fredete samiske kulturminner i området. Sametinget er her rette forvaltningsmyndighet. Tiltaket berører ikke kjente, verneverdige kulturminner som fylkeskommunen er delegert forvaltningsansvar for. Alle kulturminner er imidlertid ikke registrert. Hvis NVE skulle gi konsesjon for utbygging, vil det påligge utbygger en aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle treffe på fornminner, jf. kulturminnelovens § 8 andre ledd.

Avbøtende tiltak

I konsesjonssøknaden er det foreslått en minstevannføring tilsvarende 5-persentilene for sommer og vintervannføring. Denne tilsvarer 203 l/s for sommersesongen (1.5. - 30.9.) og 119 l/s for vintersesongen (1.10. - 30.4.).

I perioder om vinteren vil kraftverket uansett stenge siden den naturlige vannføringen vil være for lav til å kjøre kraftverket (i et middels år vil antall dager der vannføringen er mindre enn slukeevnen og planlagt minstevannføring være 142). Siden den maksimale slukeevnen er satt til 2,85 m³/s vil det også være et betydelig antall dager i året med vannføring høyere enn største slukeevne (68 dager i et middels år).

Videre er revegetering med stedegne arter foreslått som et avbøtende tiltak. Det skal legges vekt på å unngå unødvendige skader i terrenget, og området rundt kraftstasjonen, anleggsområder og rørtraseen bør dekkes med vekstmedium og tilsås med stedegne arter for å få en raskest mulig revegetering og reetablering av vegetasjonsdekket.

[...]

Vurderinger

Fylkesråden vurderer det slik at en utbygging av Beritelva kraftverk vil gi vesentlig større negative enn positive konsekvenser. Utbyggingen er planlagt i et område som er svært viktig for friluftsliv. Det er blant annet en 12 km lang T-merket sti mellom Jakobsbakken og Coarvihytte (DNT-hytte) som krysser Beritelva med hengebru like ovenfor Beritfossen og ved foten av Beritfossen er det ei populær skiløype om vinteren. Området er også et populært jaktområde og godt kjent i fritidsfiskemiljøet, også nasjonalt. Innenfor nasjonalparken og i områdene rundt finnes noen av de beste fiskevatna i Nordland med storvokst innlandsørret av meget god kvalitet.

Beritelva og Beritfossen er et viktig landskapselement i området og fossen er synlig fra et større område. Tiltaket vil også redusere inngrepsfrie naturområder, inkludert nesten 5 km² med villmarkspreget natur, og det er etter fylkesrådets vurdering særdeles uheldig at dette tapet i all hovedsak skjer inne i nasjonalparken. Fylkesråden ser også at reindriftsnæringa vil bli skadelidende hvis utbyggingen gjennomføres.

Saltdal kommune, Fylkesmannen i Nordland og reindriftsforvaltningen har alle fremmet innsigelse til planene, begrunnet i de negative konsekvensene tiltaket vil gi for landskap, friluftsliv, inngrepsfrie naturområder og for reindrifta. Videre har FNF Nordland stilt spørsmål om forvaltningsprinsippene i Naturmangfoldsloven er oppfylt.

En eventuell utbygging vil gi begrensede inntekter til kommunen og begrenset kraftproduksjon. I tillegg vil lite av krafta bli produsert i vinterhalvåret.

Fylkesråden anbefaler derfor at det fremmes innsigelse til planene for Beritelva kraftverk, jf. vannressursloven § 24.

Konsekvenser

Tiltaket har ingen økonomiske, administrative eller personellmessige konsekvenser for Nordland fylkeskommune.

[...]

Reindriftsforvaltningen i Nordland uttaler følgende i brev av 20.10.2010:

"Reindriften i området

Tiltaket ligger innenfor Balvatn reinbeitedistrikt som består av to siidaandeler med et reintall pr. 31.3.2010 på 907 rein. Det er ikke fastsatt beitetid for distriktet, og alle sesongbeiter er innenfor et avgrenset geografisk område. Distriktets barmarksbeiter er av god kvalitet, men vinterbeitene er begrenset og låses fort (fryser til i mildværsperioder), og distriktet har derfor hatt konvensjonsbeiter i Älvsbyn. Dette området er foreslått videreført i ny norsksvensk reinbeitekonvensjon som foreløpig ikke har trådt i kraft. Distriktet har også benyttet seg av vinterbeiter i Mavas, rett over på svensk side, etter avtale med samebyen Luokta-Mavas. Dette er en ordning som har eksistert i lang tid.

Ved Balvatnet ligger distriktets hovedgjerde for merking av kalv, uttak av slaktedyr og utskilling av svensk rein. Her har distriktet også hatt et slakteri som ikke lenger benyttes. En av distriktets gjeterhytter ligger vest for veien ved Risevatnet og et merkegjerde står oppe ved høyde 738 sørøst for Stor-Rosnivatnet.

Uttalelse fra Balvatn reinbeitedistrikt er vedlagt.

Svensk reindrift har hatt konvensjonsbeiter på norsk side som skal videreføres i den nye konvensjonen. Dette er sommerbeiter helt nordøst og sørøst i distriktet. Tiltaket vil etter vår vurdering ikke ha noen direkte effekt på de svenske samebyenes bruk av konvensjonsbeitene. Men det kan gi indirekte konsekvenser fordi reindriften i Balvatn reinbeitedistrikt blir påvirket.

[...]

Reindriftsforvaltningens vurdering av tiltakets konsekvenser

Balvatn reinbeitedistrikt er et av reinbeitedistriktene i Norge som er mest påvirket av tekniske inngrep i form av gruvedrift, vannkraftutbygginger, veibygging, fritidsboliger og alpinanlegg. Disse legger direkte beslag på beiteland, men påvirker samtidig reinens naturlige beitebruk og trekk mellom de forskjellige beiteområdene. Videre gjør skuterløyper, hundekjøring, DNT-stier og nasjonalparkstatus området til et attraktivt turmål for allmennheten sommer som vinter. Mye ferdsel i et område gjør at reinen, og da spesielt simler med kalv, vil trekke til mer isolerte beiteområder hvor den får beite i fred. Kombinasjonen av tekniske inngrep og stor menneskelig ferdsel innenfor Balvatn reinbeitedistrikt bidrar sterkt til å styre og påvirke reinens arealbruk. Dette er også påvist ved bruk av sendere på rein i forbindelse med et prosjekt i regi av Bioforsk.

Fjellområdet vest for Balvasselva, Skoddefjell, er i dag det viktigste kalvingsområdet (vårbeite 1) for distriktet. Kalvingsområdet er allerede i dag negativt påvirket av menneskelig ferdsel som forstyrrer simlene i en sårbar periode. Videre blir høstbeite 1 (parringsland) og høstvinterbeite 1 berørt av omsøkte tiltak. I tillegg har distriktet flytt og trekkleier i nær tilknytning til planlagt tiltak.

Forut for opprettelsen av Junkerdal nasjonalpark ble det gjort en konsekvensutredning for reindrift (Vistnes og Nellemann 2002). Der står blant annet følgende anbefaling:

"Det er av avgjørende betydning for reindriften at også området rett nord for Balvatn inkluderes i verneområdet. Uten vern vil dette området være svært attraktivt for fortsatt hyttebygging, masseuttak, mineralleting og vannkraftutbygging. Dette er det eneste stedet der reinen kan krysse mellom østre og vestre del av området, da området ellers deles opp av Balvatn, sperregjerdet i Skaitidalen og hyttefeltet sør for Sulitjelma. Det er derfor av overordnet interesse for bruken av området til samisk reindrift at flyttemulighetene på nordsiden av Balvatn bevares." (Vår understreking)

Det ble også gjort en konsekvensutredning for samisk kulturutøvelse (Riseth 2002) som kom med en lignende anbefaling:

"Det anbefales at området vernes. Dette er nødvendig på grunn av utbyggingsplaner for mineralleting, vassdragsutbygging, vinterturisme med snøskuterturer og videre hyttebygging. Verneområdet bør utvides nord for Balvatn. Hytteområdene mellom Balvatn og Sulitjelma bør ikke bygges ut videre."

Beritelvas plassering er i det området som konsekvensutredningen for reindrift spesielt omtalte at burde bli vernet for å ivareta reindriftens trekk- og flytteleier mellom de østlige og vestlige delene av Balvatn reinbeitedistrikt. Vernegrensa går i dag på ca. 600-700 meters høyde på begge sider av Balvasselva sørover til Balvatnet.

Etter at disse utredningene ble gjort i 2002 har det skjedd ytterligere inngrep i distriktet, bl.a. alpinanlegg i Daja og en økning i antall fritidsboliger. Samtidig er det også planlagt flere vannkraftverk innenfor distriktets grenser. Utredningenes anbefalinger blir derfor ikke mindre aktuelle.

Reindriftsforvaltningen er svært bekymret for at en utbygging av Beritelva kraftverk vil få negative direkte og indirekte konsekvenser for reindriften i Balvatn reinbeitedistrikt. Isolert sett vil tiltaket medføre konsekvenser som direkte beslag i beiteland og forstyrrelser i drifts- og anleggsperioden. Tiltakets plassering midt i distriktets kjerneområde kan gjøre det vanskelig å tilpasse anleggsperioden. I tillegg registrerer Reindriftsforvaltningen allerede i dag en betydelig aktivitet knyttet til drift og vedlikehold av eksisterende kraftverksanlegg i Sulitjelma. Dette dreier seg blant annet om oppgradering av eksisterende krafllinjer og restaurering av damanlegg.

En utbygging i det aktuelle området vil etter Reindriftsforvaltningens erfaringer med tidligere kraftutbygginger også bidra til å senke terskelen for andre tekniske inngrep i området. Det vil gi en betydelig negativ signaleffekt til reindriften hvis kraftverksutbygging tillates i et slikt område.

Reindriftsforvaltningen vil derfor varsle at vi vil legge saken frem for områdestyret i Nordland med forslag om innsigelse til søknad om konsesjon for Beritelva kraftverk.
Bakgrunnen for vårt forslag om innsigelse er at søknaden kommer i konflikt med reindriftens særverdiområder. Vi ber derfor om at NVEs videre behandling av saken utsettes til områdestyret har fått behandlet saken. Områdestyret vil behandle saken i sitt neste møte mandag 6.desember 2010. En eventuell innsigelse vil bli fremmet med hjemmel i lov av 24.11.00 om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) § 24, jfr. reglene om innsigelse i plan- og bygningslovens §§ 5-4 til 5-6.

Reindriftsforvaltningen vil oversende områdestyrets vedtak i løpet av uke 49.

Advokat Geir Haugen uttaler følgende på vegne av **Balvatn reinbeitedistrikt** i brev av 24.09.2010:

"På vegne av Balvatn reinbeitedistrikt avgis følgende uttalelse:

Balvatn reinbeitedistrikt har gjennom mange år blitt utsatt for betydelige inngrep, slik som hyttebygging, forurensning fra den avsluttede gruvedriften og vannkraftreguleringer. Det foreligger planer om flere vannkraftutbygginger.

Jeg vil dessuten påpeke at i forslaget til ny reinbeitekonvensjon mellom Norge og Sverige vil Balvatn reinbeitedistrikt miste det viktige Mavasområdet.

Etter dette er det svært sannsynlig at Balvatn reinbeitedistrikt har blitt utsatt for så betydelige inngrep at sumvirkningene av disse innebærer at den terskel som folkerettens urfolks vern oppstiller er overskredet. Det innebærer at selv små inngrep vil være i strid med folkerettens urfolksvern, jf. NOU 1997:5 s. 58.

Imidlertid kan det ikke ansees for å være et lite inngrep som en bygging av Beritelva kraftverk vil innebære, da den vil berøre bl.a. kalvingsområdet, trekk- og flyttveier og viktige beiteområder for reinen.

Det kreves at det gjennomføres en reindriftssakkyndig utredning hvor sumvirkningene av tidligere og planlagte inngrep kvantifiseres, slik at NVE har tilstrekkelig faktisk grunnlag for å kunne ta stilling til om folkerettens urfolks vern blir krenket.

Det ansees for særlig uheldig at det skal bygges en 800 meter vei, da den lett vil kunne føre til økt trafikk inn i reinens beiteområde.

Jeg gjør spesielt oppmerksom på at ved vurderingen av hvorvidt folkerettens urfolks vern kommer til anvendelse skal det ikke foretas en interesseavveining. Det skal for eksempel ikke vektlegges hvor store samfunnsinteresser som tilsier utbygging.

Hvis ovennevnte krav til saksbehandling ikke imøtekommes, vil det i et eventuelt skjønn bli anført at det foreligger ugyldig konsesjonsvedtak pga. saksbehandlingsfeil. Subsidiært at konsesjonsvedtaket er ugyldig, fordi det innebærer en materiell krenkelse av folkerettens urfolks vern.

På dette grunnlag vil Balvatn reinbeitedistrikt gå imot at konsesjon skal gis."

Områdestyret for reindrift i Nordland gjorde følgende vedtak 13.12.2010:

"Områdestyret for reindrift i Nordland har i sak 26/10 behandlet søknaden og fattet følgende vedtak:

"Områdestyret i Nordland fremmer med hjemmel i lov av 24.11.00 om vassdrag og grunnvann, jfr reglene om innsigelse i plan og bygningslovens §§ 5-4 til 5-6, innsigelse til søknad om konsesjon for Beritelva kraftverk. Innsigelsen fremmes med bakgrunn i tiltakets lokalisering reindriftens særverdiområder; kalvingsland og brunstland. Videre kan tiltaket få betydelige konsekvenser for flytte og trekkmonsteret mellom de østlige og vestlige delene av distriktet.

Områdestyret vil peke på de omfattende inngrepene som allerede er innenfor Balvatn reinbeitedistrikt. For å opprettholde en levedyktig reindrift i distriktet er man avhengig av at de gjenværende beiteområdene bevares og skånes for større tekniske inngrep.

Innstilling enstemmig vedtatt."

Saksframstilling:

[...]

Reindriften i området

Tiltaket ligger innenfor Balvatn reinbeitedistrikt som består av to siidaandeler med et reintall pr. 31.3.2010 på 907 rein. Det er ikke fastsatt beitetid for distriktet, og alle sesongbeiter er innenfor et avgrenset geografisk område. Distriktets barmarksbeiter er av god kvalitet, men vinterbeitene er begrenset og låses fort (fryser til i mildværsperioder), og distriktet har derfor hatt konvensjonsbeiter i Älvsbyn. Dette området er foreslått videreført i ny norsk-svensk reinbeitekonvensjon som foreløpig ikke har trådt i kraft. Distriktet har også benyttet seg av

vinterbeiter i Mavas, rett over på svensk side, etter avtale med samebyen Luokta-Mavas. Dette er en ordning som har eksistert i lang tid.

Ved Balvatnet ligger distriktets hovedgjerde for merking av kalv, uttak av slaktedyr og utskilling av svensk rein. I-ler har distriktet også hatt et slakteri som ikke lenger benyttes. En av distriktets gjeterhytter ligger vest for veien ved Risevatnet og et merkegjerde står oppe ved høyde 738 sørøst for Stor-Rosnivatnet.

Uttalelse fra Balvatn reinbeitedistrikt v/advokat er vedlagt.

Svensk reindrift har hatt konvensjonsbeiter på norsk side som skal videreføres i den nye konvensjonen. Dette er sommerbeiter helt nordøst og sørøst i distriktet. Tiltaket vil etter vår vurdering ikke ha noen direkte effekt på de svenske samebyenes bruk av konvensjonsbeitene. Men det kan gi indirekte konsekvenser fordi reindriften i Balvatn reinbeitedistrikt blir påvirket.

Saksbehandling i konsesjonssaker

I forbindelse med ny plan- og bygningslov (plandelen trådte i kraft i juli 2009) ble saksbehandlingen for konsesjonssaker etter energiloven, vannressursloven og vassdragsreguleringsloven endret. Tidligere ble energianlegg regulert av både planer etter plan og bygningsloven og etter energi- og vannressurslovgivningen. Den nye endringen innebærer i hovedsak at all saksbehandling ifm. plan- og konsesjonsprosessen føres etter energi- og vannressurslovgivningen. Denne ivaretar de samme kravene til saksbehandling som plan- og bygningsloven har, og man slipper å kjøre et dobbelt løp. Kommunale og statlige myndigheters interesser ivaretas gjennom innføringen av innsigelsesadgang i konsesjonsbehandlingen. Eventuell mekling foretas av NVE, mens innsigelser som ikke løses ved mekling går til Olje- og energidepartementet for endelig beslutning.

Veileder fra Miljøverndepartementet ifm. endringene er vedlagt.

Reindriftsforvaltningens vurdering av tiltakets konsekvenser

Balvatn reinbeitedistrikt er et av reinbeitedistriktene i Norge som er mest påvirket av tekniske inngrep i form av gruvedrift, vannkraftutbygginger, veibygging, fritidsboliger og alpinanlegg. Disse legger direkte beslag på beiteland, men påvirker samtidig reinens naturlige beitebruk og trekk mellom de forskjellige beiteområdene. Videre gjør skuterløyper, hundekjøring, DNT-stier og nasjonalparkstatus området til et attraktivt turmål for allmennheten sommer som vinter. Mye ferdsel i et område gjør at reinen, og da spesielt simler med kalv, vil trekke til mer isolerte beiteområder hvor den får beite i fred. Kombinasjonen av tekniske inngrep og stor menneskelig ferdsel innenfor Balvatn reinbeitedistrikt bidrar sterkt til å styre og påvirke reinens arealbruk. Dette er også påvist ved bruk av sendere på rein i forbindelse med et prosjekt i regi av Bioforsk.

Fjellområdet vest for Balvasselva, Skoddefjell, er i dag det viktigste kalvingsområdet (vårbeite 1) for distriktet. Kalvingsområdet er allerede i dag negativt påvirket av menneskelig ferdsel som forstyrrer simlene i en sårbar periode. Videre blir høstbeite 1 (parringsland) og høstvinterbeite 1 berørt av omsøkte tiltak. I tillegg har distriktet flytt og trekkleier i nær tilknytning til planlagt tiltak.

Forut for opprettelsen av Junkerdal nasjonalpark ble det gjort en konsekvensutredning for reindrift (Vistnes og Nellemann 2002). Der står blant annet følgende anbefaling:

"Det er av avgjørende betydning for reindriften at også området rett nord for Balvatn inkluderes i verneområdet. Uten vern vil dette området være svært attraktivt for fortsatt hyttebygging, masseuttak, mineralleting og vannkraftutbygging. Dette er det eneste stedet der reinen kan krysse mellom østre og vestre del av området, da området ellers deles opp av Balvatn, sperregjerdet i Skailidalen og hyttefellet sør for er derfor av overordnet interesse for bruken av området til samisk reindrift at flyttemulighetene på nordsiden av Balvatn bevares." (Vår understreking)

Det ble også gjort en konsekvensutredning for samisk kulturutøvelse (Riseth 2002) som kom med en lignende anbefaling:

"Det anbefales at området vernes. Dette er nødvendig på grunn av uthyggingsplaner for mineralleting, vassdragsutbygging, vinterturisme med snøskuterturer og videre hyttebygging. Verneområdet bør utvides nord for Balvatn. Hytteområdene mellom Balvatn og Sulitjelma bør ikke bygges ut videre."

Beritelvas plassering er i det området som konsekvensutredningen for reindrift spesielt omtalte at burde bli vernet for å ivareta reindriftens trekk- og flytteleier mellom de østlige og vestlige delene av Balvatn reinbeitedistrikt. Vernegrensa går i dag på ca. 600-700 meters høyde på begge sider av Balvasselva sørover til Balvatnet.

Etter at disse utredningene ble gjort i 2002 har det skjedd ytterligere inngrep i distriktet, bl.a. alpinanlegg i Daja og en økning i antall fritidsboliger. Samtidig er det også planlagt flere vannkraftverk innenfor distriktets grenser. Utredningenes anbefalinger blir derfor ikke mindre aktuelle.

Reindriftsforvaltningen er svært bekymret for at en utbygging av Beritelva kraftverk vil få negative direkte og indirekte konsekvenser for reindriften i Balvatn reinbeitedistrikt. Isolert sett vil tiltaket medføre konsekvenser som direkte beslag i beiteland og forstyrrelser i drifts- og anleggsperioden. Tiltakets plassering midt i distriktets kjerneområde kan gjøre det vanskelig å tilpasse anleggsperioden. I tillegg registrerer Reindriftsforvaltningen allerede i dag en betydelig aktivitet knyttet til drift og vedlikehold av eksisterende kraftverksanlegg i Sulitjelma. Dette dreier seg blant annet om oppgradering av eksisterende kraftlinjer og restaurering av damanlegg.

En utbygging i det aktuelle området vil etter Reindriftsforvaltningens erfaringer med tidligere kraftutbygginger også bidra til å senke terskelen for andre tekniske inngrep i området. Det vil gi en betydelig negativ signaleffekt til reindriften hvis kraftverksutbygging tillates i et slikt område.

Reindriftsforvaltningen innstiller derfor på at områdestyret fremmer innsigelse til planene for Beritelva kraftverk. Mulig innsigelse fra områdestyret ble varslet i Reindriftsforvaltningens brev av 20.10.10 (vedlagt)."

[...]

Sulitjelma Jeger og Fiskeforening uttaler følgende i brev av 11.10.2010:

"INNSIGELSE PÅ BYGGING AV BERITELVA KRAFTVERK

Sulitjelma Jeger- og Fiskeforening ble ikke tatt med som høringsinstans i denne sak, men vi velger likevel å komme med en innsigelse.

SJFF ser på denne utbygginga som et overgrep på en av Sulitjelmaffjellenes siste naturperler som er lett tilgjengelig for allmuen. Beritelva ligger i dag som en enslig uberørt perle i et ellers hardt belastet område. Ballvasselva, ved utløpet av Beritelva, er tidvis nesten tørr på grunn på grunn av regulering.

Et annet argument er at slik som kraftverket er tenkt plassert vil det bli liggende i randsonen av Junkerdal nasjonalpark og det ser vi på som veldig negativt.

Beritelva og Beritstilla har gjennom svært mange år vært et populært utfartssted til alle årstider. Området er meget attraktivt for småbarnsfamilier som er ute på tur med "marktrøa" og har i tillegg en mye brukt tursti.

Området rundt Beritelva er også mye brukt til små- og storviltjakt og vi frykter at en utbygging av elva kan være ødeleggende for dette.

Med bakgrunn i disse momentene vil vi på det sterkeste fråråde en utbygging av Beritelva."

Sulitjelma og omegn turistforening uttaler følgende i brev av 10.10.2010:

"Sulitjelma og Omegn Turistforening (SOT) setter pris på at vi får uttale oss ang. søknaden om bygging av Beritelva kraftverk.

Vi konstaterer at vi dessverre er den eneste lokale foreningen som er invitert til å komme med høringsuttalelse i denne saken, i følge adresseliste for Bygging av Beritelva kraftverk.

SOT har som en hovedoppgave å tilrettelegge for at flest mulig skal få oppleve gleden ved naturen og det enkle friluftslivet. Våre medlemmer har i en årrekke lagt ned utallige dugnadstimer særlig med hytte- og brobygging, løypemerking og vedlikehold for å bidra til dette.

SOT har en merket 12 km lang turløype med hengebru som krysser Beritelva ved fossen. Denne ruta er T-merket og går mellom vår mye besøkte turisthytte i Coarvi litt nord for Balvannet og Jakobsbakken. Dette påpekes også i søknaden fra Suliskraft og i miljørapporten fra Grønn Kompetanse.

Coarvihytta er mye benyttet både av lokale fotturister, skoleklasser som går turer i området og folk som går Nordlandsruta og Norge på langs. Jakobsbakken Fjellsenter arrangerer årlig flere familie-, barne- og ungdomssamlinger med turer langs hele eller deler av denne løypa. Både Coarvi og Jakobsbakken er fine utgangspunkt for turer langs denne merkede løypa siden det går vei til begge stedene.

For turgåere langs denne løypa er Beritfossen en naturlig rasteplass. Den er et yndet fotomotiv, den gir muligheter for fiske, og der finner man lett kaffe- og drikkevann, også om vinteren.

Den merkede løypa går forbi flere fine fiskevann, den går i høgfjellsterreng og fjellskog, og rein og andre dyr og fugler er ikke noe sjeldent syn langs løypa. En tur her fremstår i dag som en tur i et variert villmarksterreng.

Også for barn og folk som ønsker kortere turer enn de 12 kilometrene er dette en fin løype, da det kommer flere tilslutningsstier fra hytteområdene nedenfor, - en av de mest brukte er den som går fra kommunegrensen på Ballvassveien og opp til Beritfossen.

Beritelva er en av innfallsportene for turgåere til Junkerdal Nasjonalpark, som grenser til konsesjonsområdet. En anleggsvei, rørgate, demning og omtrent halvert vannføring vil i stor grad forringe den villmarksopplevelsen man i dag har, både på vei til og fra nasjonalparken.

For oss i SOT er Beritelva med Beritfossen en av de få uberørte naturperlene som ennå finnes i Sulitjelmaffellene, etter at alle de store elvene og fossene er regulert - gjennom en lang rekke kraftutbygginger. Vi finner det derfor svært beklagelig at det nå er planer om å regulere også denne elva.

Sulitjelma og Omegn Turistforening legger stor vekt på områdets friluftsverdi og anbefaler derfor ikke at det blir gitt konsesjon til utbygging av Beritfossen."

Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland uttaler følgende i brev av 06.10.2010

"Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland, FNF Nordland, er et nettverk for 14 natur- og friluftslivsorganisasjoner i Nordland, med til sammen over 20 000 medlemskap. FNF Nordland arbeider for å sette friluftslivet og dets behov på dagsorden og øke bevisstheten om helse og livskvalitet samt viktigheten av å ta vare på naturen og miljøet rundt oss. FNF Nordland arbeider også for å sikre arealer for et aktivt friluftsliv. De frivillige natur- og friluftslivsorganisasjonene er med sin demokratiske styreform og åpne medlemsadgang et talerør for de store grupper av allemannsrettighetshavere i norsk utmark.

Natur- og friluftslivsinteresser som er direkte berørt av de omsøkte kraftverkene omfatter i særlig grad Sulitjelma JFF, Sulitjelma Omegn turistforeningen, og Naturvernforbundet.

Generelle merknader:

Elektrisk kraft fra norske småkraftverk er fornybar kraft som produseres uten forurensning av vår atmosfære. Dette er positivt sett i et klimaperspektiv. Problemet er at fornybar kraft ikke uten videre er miljøvennlig. Om denne kraftproduksjonen er miljøvennlig avhenger av om den går ut over andre miljømål som f. eks. vern av biologisk mangfold og inngrepsfri natur. I denne problemstillingen ligger at et småkraftprosjekt vil være mer eller mindre miljøvennlig avhengig av konfliktgraden i forhold til andre hensyn.

Nordland har i dag et el-kraftoverskudd på over 40 %. Det betyr at vi i vårt fylke produserer mer kraft enn vi bruker selv. Ser vi dette i sammenheng med at linjenettet i overskuelig framtid ikke vil få kapasitet til å transportere større kraftmengder ut til områder med kraftunderskudd kan vi trekke følgende konklusjon:

Mer kraftutbygging i Nordland gir ikke noe bidrag til mindre klimagassutslipp. Kraftoverskuddet øker noe som kan føre til lavere priser på energi og energisparing lokalt blir mindre interessant. En storstilt småkraftutbygging i Nordland er ingen "hastesak". Vi har kraft mer enn nok og svært begrenset mulighet til å selge kraft ut. Vi har dermed tid til å produsere et godt beslutningsgrunnlag for våre prioriteringer, og vi har tid til å gjennomføre tilfredsstillende vurderingsprosesser for å bringe den krafta som er mest miljøvennlig og minst i konflikt med andre interesser inn på vårt begrensede kraftoverføringsnett.

I tillegg til inngrepsfri natur og biologisk mangfold ser vi stadig at bygging av småkraftverk kommer i konflikt med friluftsliv og natur- og kulturbasert reiseliv gjennom at landskap, naturkvaliteter og opplevelsesverdi forringes. Vannstrenger og vannfall/fosser forsvinner og blir erstattet med rørgater, reguleringsstasjoner, anleggsveier og kraftstasjoner. I tillegg oppstår det for enkelte av de anvendte turbintypene store problemer knyttet til

støyforurensning. Vi har og erfaring med at landskapsforringelse og støy også er kontroversielt i forhold til hytter og fritidsboliger.

I tillegg til å være et stort aktiva for reiselivet er tilgjengelige og tilrettelagte friluftslivsområder friluftslivsutøvernes "idrettsanlegg". I et folkehelseperspektiv er det derfor viktig at vi klarer å ivareta disse områdene slik at de beholder sine kvaliteter og appell også for nye generasjoner med friluftslivsutøvere. Det finnes mye forskning som bygger opp under påstanden om at det enkle friluftslivet er nordmenns viktigste arena for fysisk aktivitet. Og fysisk aktivitet er en av de viktigste grunnpillarene i folkehelsearbeidet.

Erkennelse av dette har ført til at Nordland fylkeskommune, som gjennom folkehelseloven er gitt et særlig ansvar for folkehelsearbeidet i Nordland, investerer mye ressurser i å utarbeide et tilfredsstillende og lokalt forankret kunnskapsgrunnlag om hva som er de viktigste friluftslivsområdene rundt om i kommunene. Når denne kunnskapen er kjent og godt dokumentert gir det et bedre beslutningsgrunnlag både for politikerne og sektormyndighetene. Kartlegging og verdisetting av friluftslivsområder etter DN-håndbok 25 gjennomført og tilgjengelig på innsynsløsning hos Salten Regionråd: <http://www.kart.salten.no/>.

Det er vanskelig å gjøre om en forringelse av et friluftslivsområde, og de lett tilgjengelige og bonære friluftslivsområdene blir svært viktige i de helseutfordringer som nå må løses i landet vårt. Kostnadene til reparasjon av folks helse er enorme og stigende, og økningene skyldes for en stor del livsstilsrelaterte sykdommer som følge av inaktivitet gjerne i kombinasjon med uheldig kosthold. Nordland fylkeskommune befester sin satsning på friluftsliv gjennom regional friluftslivsstrategi som ble vedtatt i fylkestinget den 14. juni i år. Her heter det blant annet:

"Alle grupper i befolkningen skal sikres mulighet til å drive friluftsliv i nærmiljøet og naturen gjennom helhetlig og langsiktig kommunal arealplanlegging.

Områder av stor verdi for friluftslivet skal sikres slik at miljøvennlig ferdsel, opphold og høsting fremmes og naturgrunnlaget bevares."

Naturmangfoldloven er en relativt ny lov som ble innført i juni 2009. Lovens formål jf. §1 er

"at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også for samisk kultur."

Naturmangfoldloven er en sektorovergripende lov som skal virke sammen med annet lovverk. Lovens §§ 8 – 12 omhandler hvilke forvaltningsprinsipper som skal utgjøre rammene for forvaltningen:

Alle tiltakshavere plikter å kvittere ut at de bygger sine søknader og utredninger på et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag. Dersom kunnskapsgrunnlaget ikke er godt nok skal føre - var prinsippet legges til grunn. I et økosystem (eks. vassdrag) skal de nye tiltakene videre sees i sammenheng med andre belastninger på økosystemet.

Denne søknaden har ikke vurdert sine tiltak i henhold til de overordnede forvaltningsprinsipper som naturmangfoldloven legger som føringer for all naturforvaltning i Norge. FNF Nordland gjør oppmerksom på at dette er en saksbehandlingsfeil som danner grunnlag for å kunne påklage vedtak i konsesjonsbehandlingen.

FNF Nordland understreker at vi ikke er negative til en hver form for vannkraftutbygging, men vi ser det som en viktig målsetning at de tiltakene som er minst konfliktfylte og mest miljøvennlige får prioritet på sterkt pressede overføringslinjer. I det følgende gir vi vår vurdering av tiltakssøknaden og kommer med vår tilrådning i forhold til om tiltaket bør få konsesjon eller ikke:

Nøkkeldata for Beritelva kraftverk:

Det omsøkte tiltaket ligger midt i mellom Sulitjelma og Balvatn. Fra Beritvatnet renner Beritelva til utløpet i Balvasselva, ca. 3 km lang. Av hele elva utgjør det planlagte utbyggingsområdet ca. 1 km. Tiltaket vil produsere 6,7 GWh med en installasjon på 2,3 MW og med en utbygningskostnad på 20,5 mill NOK. Beritelva vil bli demt opp med en platedam ca 4 m høy og 15 m bred. Inntaksdammen ligger på kote 628 og kraftstasjonen ligger på kote 528. Dvs. at det er en fallhøyde på 100 m som skal utnyttes. Rørgaten går fra inntaksdammen og ca 300 m til "trappetrinnsfossen". Oppstrøms "trappetrinnsfossen" skal røret krysse elva og fortsetter ned til kraftstasjonen som plasseres ved foten av "Beritfossen". Planlagt slipp av minstevannføring er 203 l/s for sommersesongen og 119 l/s for vintersesongen. Det er planlagt en anleggsvei ca 800 m lang fram til kraftstasjonen. Denne veien må også passere Soahkejavri som renner fra Såki. Strømmen fra kraftstasjonen vil bli ført i kabel som legges langs veien frem til koblingspunkt ved Balvassveien.

Inngrepsfrie naturområder (INON)

Bygging av Beritelva kraftverk vil komme i konflikt med store friluftslivsinteresser og inngrepsfrie naturområder (INON).

Nordland mistet 701 km² villmarkspregede områder og 978 km² inngrepsfrie naturområder i perioden 1988-2003. Dette er mer enn noe annet fylke i Norge. Utbygging av Beritelva vil medføre bortfall av sone 2 på 2,08 km², omklassifisering fra sone 1 til sone 2 på 3,89 km² og omklassifisering fra villmarkspregede områder til sone 1 på 4,92 km². Det faktum at INON-tapet kommer innenfor grensene av Junkerdal nasjonalpark forsterker den negative konsekvensen av tiltaket ytterligere. Og det er i strid med nasjonal arealpolitikk, hvor det i flere stortingsmeldinger de senere årene er uttrykt at det skal planlegges på en måte som tar hensyn til at inngrepsfrie naturområder i størst mulig grad bevares for framtida. I Stortingsproposisjon 1 S (2009-2010) fra Miljøverndepartementet, er INON et eget arbeidsmål som går ut på "å sikre at attraktive naturområder med urørt preg blir tekne vare på". Kartleggingen for perioden 2004-2008 viser at det fortsatt er stort utbyggingspress da 142 km² inngrepsfrie naturområder og 16,7 km² villmarksprega områder gikk tapt i Nordland. Og vassdrags- og energisektoren står for ca. 40 % av bortfallet.

Biologisk mangfold

I miljørapporten til Grønn Kompetanse AS ble de to naturtypene kalkrike områder i fjellet og kroksjøer, flomdammer og meandrerende elveparti påvist i og ved influensområdet. Begge er vurdert som verdi B (viktige naturtyper). Meandrerende elvestrekninger og kroksjøer er naturtyper som har fått redusert sin utbredelse og bør derfor vies spesiell oppmerksomhet til. Bygging av Beritelva kraftanlegg vil medføre at elvas evne til å danne nye dammer/kroksjøer og de meandrerende partiene generelt, blir redusert eller går tapt og mister sin funksjon i økosystemet. Dette gjelder også for den større myra med den planlagte anleggsveien. Siden undersøkelsene er gjort i september og oktober må det påpekes at denne meandrerende elvestrekningen og myra kan være en viktig biotop for bl.a. vadefugler. Vannføring,

vannkvalitet og vanntemperatur bestemmer i stor grad økologien og det biologiske mangfoldet i og langs vassdragene. En redusert vannføring og bygging av anleggsvei vil medføre dårligere livsbetingelser for vann- og landlevende arter nært knyttet til elva. Støy fra kraftstasjonen og støy under anleggsfasen i form av økt trafikk og sprenging, og fjerning av kantvegetasjon i et belte på 10 m og en strekning på 400 m i anleggsfasen vil forstyrre arter som lever i området enten det er i næringssammenheng eller ungeproduksjon.

Landskap og friluftsliv

Dette er et viktig område med spesielle natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter. Et mye brukt turområde med attraktive jakt- og fiskemuligheter. Dette framkom under kartlegging og verdisetting av friluftsområder i Sulis som er vurdert i verdiklasse A (særs viktig). Områdene mellom Sulitjelma og Balvatnet er populære hytteområder med ca. 700 hytter.

Like vest for influensområdet ligger deler av Junkerdal Nasjonalpark, kjent for sin villmark, landskapsvariasjoner og rike flora. Junkerdal nasjonalpark er først og fremst samenes område. Reindriftsamene har holdt til i området fra 1500 – 1600-tallet, men det har foregått jakt og fangst i uminnelige tider. Samisk kultur og tradisjon har etterlatt en mengde spor og historier knyttet til området. Og tiltaksområdet har sammen med omkringliggende områder blitt brukt som sommerbeite for rein. Ved Beritvatn er det registrert en automatisk fredet melkeplass for melking av rein.

Som det står i konsesjonssøknaden er området et populært jaktområde og godt kjent i fritidsfiskemiljøet, også nasjonalt. Innenfor nasjonalparken finner du noen av de beste fiskestedene i Saltdalområdet, spesielt nord for Balvatnet. Formålet med opprettelsen av Junkerdal nasjonalpark var å bevare et stort område som sikrer biologisk mangfold, geologiske forekomster og kulturminner, samt å stimulere til opplevelse av natur og landskap (jfr. Forskrift om verneplan for Junkerdal). Landskapet i Junkerdal nasjonalpark gir livsgrunnlag til en svært rik flora med mange sjeldne planter og store deler av Beritelvas nedbørsfelt består av kalkrik berggrunn. Dette er derfor et yndet turmål i botanisk sammenheng. Flere turstier vitner om en stor aktivitet blant fotturister, bl.a. en 12 km lang (T - merket) tursti med hengebru som krysser Beritelva like ovenfor fossen. Her er et utgangspunkt for familier, skoleklasser å gå lange turer i fjellet. Mye innsats er tilbakelagt for å tilrettelegge for friluftsliv både om sommeren og vinteren. Som et kjent og kjært landskapselement har Beritelva stor betydning for brukere og beboere i Sulis. Det er knyttet sterke bånd og tradisjoner til elva og område generelt. Det er viktig å merke seg at en gamle like ovenfor Beritfossen er åpen for allmennheten. "Gjesteboken" viser at i perioden 1993-2008 hadde over 2300 besøkt gammen, fordelt på 17 nasjoner spredt over verden. Ved foten av Beritfossen hvor den planlagte kraftstasjonen skal stå finnes en naturlig rasteplass og ei populær skiløype om vinteren. En anleggsvei og en kraftstasjon vil forringe rekreasjonsverdien av Beritfossen. En minste vannsføring på 203 l/s er ikke mye, og et viktig landskapselement og bruset fra fossen vil være borte. I et allerede presset område med tekniske inngrep må elva som et rekreasjonsområde og fossen som et viktig landskapselement tas hensyn til. Et nytt inngrep i dette området kan i fremtiden ha større negative konsekvenser enn ønskelig og sumvirkningene av utbyggingen må vurderes nøye.

En forringelse av naturverdier og landskap vil gi en forringelse av naturopplevelsen. Dersom landskapet og naturverdiene forringes i tilstrekkelig grad vil området derfor bli lite attraktivt som friluftsområde. Beritelva kraftverk vil gi irreversible inngrep som permanent forringer landskapet og naturverdiene. Vannfall er et landskapselement som har svært stor betydning

for opplevelsen av landskapet og naturen. Tap eller forringelse av vannfall og elvestrenger er dermed en svært negativ konsekvens for landskap og friluftsliv. Fossen i Beritelva ligger slik i landskapet at den er synlig fra store deler av Såki- og Kjelvatnområdet. Som kjent er dette et ikke bare lokalt, men også regionalt viktig friluftslivsområde. I tillegg vil de tekniske inngrepene (anleggsvei, rørgate og terskel) forringe landskapet i uakseptabel grad.

Dersom en potensielt ønsker å benytte området til annen næringsvirksomhet så som natur- og kulturbasert reiseliv vil den omtalte forringelse også punktere muligheter for dette.

Konklusjon:

På bakgrunn av at søknaden ikke vurderer tiltaket i henhold til forvaltningsprinsippene i Naturmangfoldlovens §§ 8-12 henstiller vi om at NVE avviser søknaden inntil disse vurderingene er gjort. FNF Nordland finner på flere områder at beslutningsgrunnlaget er for dårlig, dette gjelder særlig data om biologisk mangfold, hvor kartlegginger er gjort utenfor vegetasjonssesong og hekkesesong. Dette indikerer at naturmangfoldloven helt klart vil komme til anvendelse i denne saken.

Dersom NVE til tross for nye føringer gjennom naturmangfoldloven velger å behandle søknaden konkluderer FNF Nordland med at bygging av Beritelva kraftverk vil gi følgende konsekvenser:

- *Tap av INON.*
- *Forringelse/tap av viktige naturtyper*
- *Tap av biologisk mangfold*
- *Forringelse av landskap, landskapskvaliteter og naturopplevelse.*
- *Forringelse av forutsetningene for friluftslivsutøvelse.*

Av hensyn til at tap av INON-områder er uakseptabelt, og særlig innenfor nasjonalparker, og av hensyn til landskaps- og friluftslivsinteressene i området henstiller FNF Nordland om at konsesjon for Beritelva kraftverk ikke blir gitt."

Sametinget uttaler følgende i brev av 14.09.2010:

"Sametinget gjennomførte 13. september 2008 befarings av omsøkte tiltak. Det ble registrert flere automatisk fredete samiske kulturminner bestående av gammer, gammetufter og årran (ildsted). Kulturminnene er registrert i den nasjonale kulturminnedatabasen Askeladden, og har følgende identifikasjonsnumre: 124387, 124393 og 124397. De registrerte kulturminnene er etter Lov 9. Juni 1978 nr. 50 om kulturminner 54 bokstav a å betegne som automatisk fredete kulturminner Til et automatisk fredet kulturminne hører en sikringssone på minimum 5 meter regnet fra kulturminnets synlige ytterkant, jf. kml § 6 annet ledd. De registrerte kulturminnene ligger alle på høyden NØ for den planlagte trase. Det kulturminnet som ligger nærmest planlagte trase er 124387. Ingen av de registrerte kulturminner, inklusive sikringssone, må berøres av omsøkte tiltak.

Vei med kabel i grøft, samt planlagt trase som går fra kraftstasjonen ved kote 528 og til platedammen m/inntak ved kote 628, vil etter Sametingets faglige vurdering, ikke være i konflikt med de registrerte automatisk fredete kulturminnene. Det ble heller ikke registrert øvrige kulturminner.

Sametinget gjør oppmerksom på at skulle det være behov for endring er i trase og tilstøtende tiltak må disse avklares med Sametinget å forhånd før inn e i marken kan finne sted.

Skulle det for øvrig under arbeid i marken komme frem gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, må arbeidet stanses og melding sendes Sametinget, jf. Lov 9. Juni 1978 nr. 50 om kulturminner (km1.) § 8. Vi forutsetter at dette pålegget formidles videre til dem som skal utføre arbeidet i marken.

Vi viser for øvrig til egen uttalelse fra Nordland fylkeskommune - Kulturminner i Nordland."

Statens vegvesen uttaler følgende i brev av 15.09.2010:

"Kraftverket er lokalisert i Beritelva like innenfor kommunegrensen til Saltdal kommune en mil sør for Sulitjelma. Søknaden berører ingen riks- eller fylkesveger.

Vi har ingen merknader til denne søknaden."

Fauske Lysverk uttaler følgende i brev av 11.10.2010:

"Allerede i 2008 ble Fauske Lysverk AS informert om planene om utbygging av Beritelva, den gang av Nord-Norsk Småkraft AS. Dette var viktig informasjon for oss som nettselskap da vi over en tid har planlagt å reinvestere i distribusjonsnettet i Sulitjelma. I forbindelse med planlegging av reinvesteringen var en av vurderingene om vi skulle beholde 5 kV eller gå på en dyrere investering på 22 kV. Hvis vi hadde valgt 5 kV ville vi ikke hatt mulighet til å ta inn krafta fra Beritelva på vårt nett.

Som en følge av de positive signalene vi fikk på at det kom til å bli søkt om utbygging av Beritelva bestemte Fauske Lysverk AS seg for følgende:

- Hvis Beritelva blir utbygd vil det være samfunnsmessig svært ulønnsomt dersom Fauske Lysverk ikke la til rette for å kunne ta inn denne krafta på nettet som var under planlegging.*
- Fauske Lysverk besluttet blant annet med dette som bakgrunn å bygge 22kV, og kan derfor ta i mot eventuell kraft fra Beritelva.*
- Fauske Lysverk AS sendte med dette som bakgrunn et brev til Nord-Norsk Småkraft AS v/Jostein Fagerheim (19/ 112009) og informerte om at ved en utbygging av Beritelva vil Fauske Lysverk AS kreve et anleggsbidrag på kr 1.500.000,-.*

Fauske Lysverk registrerer at søker er Suliskraft AS, men ved samme person – Jostein Fagerheim.

Vi ber med dette som bakgrunn om at prosjektet pålegges å betale et anleggsbidrag på kr 1.500.000,- til Fauske Lysverk AS, et beløp som er betydelig lavere enn hvis Suliskraft AS hadde måtte bygge nye linjer selv, eller eventuelt bedt Fauske Lysverk AS om å bygge nye linjer i dag 18 måneder etter at vi startet prosjektet i Sulitjelma."

Sulitjelma hytteforening uttaler følgende i brev av 04.10.2010:

"Sulitjelma Hytteforening ser det som sin oppgave å ivareta sine medlemmers interesser.

For medlemmene av Sulitjelma Hytteforening representerer Beritelvområdet en stor naturressurs og et viktig turmål, da særlig for familier med mindre barn. Styret vil derfor

uttrykke sin betenkelighet og i den sammenheng vise til at konsekvensutredningen ikke har behandlet området som et viktig turmål/utfartsområde.

Til slutt vil styret i foreningen påpeke at utbyggingen vil berøre de nærmeste hyttene.”

Sulitjelma hytteforening uttaler følgende i brev av 06.10.2010:

”Et selskap som kaller seg Suliskraft AS, med aktører som Salten kraftsamband, Fauske lysverk og Statskog m.fl., har søkt NVE om å få bygge et mikrokraftverk ved foten av Beritfossen i Sulitjelma. Beritelva renner ut i Balvasselve ved Stilla i Lille-Såki. Ei utbygging krever at det legges en tilførselsvei gjennom hyttefeltet i Lille-Såki. Vannet skal føres i rør ca. 1 km i Beritelva. Her vil det måtte sprenges og graves, og det som nå er igjen av urørt natur i Balvassdalen vil være borte for alltid.

Ca. 1950 ble Balvatnet demt opp for å danne reservoar for flere kraftverk i Sulitjelma. Salten kraftsamband har tatt ut store verdier uten å gi noe tilbake. Nå er det på tide at selskapet lærer å vise måtehold. Før kraftutbygginga i 50-årene var Balvasselve ei av de fineste ørretelvene i Nordland. Vannføringa i elva har vært svært uregelmessig, særlig de siste 10-15 årene, og dermed er gyteplassene helt ødelagt. Det som nå fins av fisk i Såki, kommer fra Beritvatnet. Beritelva er svært viktig for alle små og store fiskere som kommer til Stilla eller kaster i kulpen nedenfor veibrua.

Området rundt Beritelva er også et sentralt kalvingsområde for Balvatn reinbeitedistrikt.

Såki og Lille-Såki er dessuten et av de eldste og fineste hyttefeltene i Sulitjelma-fjellene. De første hyttene her ble bygd for nesten hundre år siden.

Ikke bare de som har hyttene inntil det planlagte kraftverket, men også andre turgåere er interesserte i å bevare dette fantastiske friluftsområdet uten flere inngrep. En T-merket tursti fra Jakobsbakken til Balvatn krysser Beritelva med hengebru (1942) på et svært vakkert sted. Også stien parallelt med fossen er mye brukt. Mange bruker dette området både sommer og vinter. Det er lett å gå dit, og påsken og i helgene om våren tar mange barnefamilier en rast ved fossen, mens barna leker i bakkene rundt. Få steder i Sulis-fjellene er så mye besøkt.

Dette området er også et naturlig valg for lærere som vil ta skoleklasser med på fag-ekskursjoner. Etter en knapp times fottur fra Jakobsbakken kommer man til en levende foss med 100m fritt fall. Hvor mange slike har vi igjen her? Ved et slikt fossefall er det en spesiell flora man kan studere, og det er også stor sjanse for å få øye på fossekallen, rypa og ulike vadefugler. Et besøk i den restaurerte gammen litt ovafor hengebrua er kulturhistorisk interessant. Vandringen langs fossen byr på det mest spektakulære utsynet over landskapet man kan ønske seg. Barn og unge som opplever levende natur, forstår at den har varig verdi slik den er, og at den ikke må skusles bort til andre formål. Vi er mange som ønsker varig vern av Beritelva.

Det står i konsesjonspapirene til Salten kraftsamband fra 1950 at selskapet forplikter seg til en minimumsvannføring i Balvasselve. Dette punktet er slett ikke blitt overholdt. Nå vil de også temme og bygge ut den siste fossen i vassdraget.

En ville tro at Statskog var en nøytral vokter av naturverdiene, men Statskog som grunneier slår seg nå sammen med kraftutbyggerne i Suliskraft (Navnet er nok valgt for å gi et skinn av at det er Sulisfolk som står bak! Det ligner på identitetstyveri.) for å utnytte vannkrafta fra Beritelva kommersielt. De vil ha mer enn bygslingsavgifta fra hytteeierne.

Beritfossen ligger i Saltdal kommune, men riktig nok nær grensen til Fauske. Få Saltdalinger ferdes vel i dette området, og en kan frykte at det er liten grunn til å tro at interessen for å verne Beritelva er stor i Saltdal kommunestyre. Vi vet at Saltdal har en våken miljø-opinion når det gjelder å verne natur i tilknytning til Junkerdal nasjonalpark på Saltdalssida. La oss håpe at de er like interesserte å hindre inngrep fra Sulis-sida.

De potensielle utbyggerne har bestilt en miljørapport fra konsulentfirmaet Grønn Kompetanse, som konkluderer med at området er «middels» interessant å verne. De har for liten lokalkunnskap til å se hva det betyr for turfolk i Salten og i landet for øvrig.

Hvem vil støtte oss mot slike motparter?

Vi appellerer til alle gode krefter som forstår at nå gjelder det å være våkne om vi skal greie å ta vare på det fineste vi har av urørt natur i Balvassdalen."

Cato A. Hultman uttaler følgende i brev av 04.10.2010:

"Sulitjelmamasamfunnet med sitt en gang så naturskjønne vassdrag har for lengst nådd bristepunktet hva det kan tåle av påkjenninger, ikke minst hva gjelder store kraftutbygginger over lang tid. Derfor er det mer enn tragisk at det nu etter storutbyggingene er dukket opp på arenaen det som så lurt heter småkraftverk, en kraftproduksjon som i mange tilfeller griper dypt inn i ellers inngrepsfri natur og "feier" med seg restene etter forgjengerne (les: storutbyggerne). I Sulitjelmavassdraget medfører dette at de siste få gjenlevende pyntebekker og småelver skal tilintetgjøres. Det hele er bare tragisk og ikke til å tro, det gjør ikke saken bedre når sannheten er at Nordland fylke produserer masse mer kraft enn vi bruker selv. Fra mitt ståsted ser jeg på småkraftverkene, iallfall svært mange av dem, som fremadstormende, "skrubbulsulne" og livsfarlige troll....., som trengs å temmes før de tar knekken på oss.....Er en elv blitt til kilowatt, så er den for alltid borte og griner tørrlagt mot oss. Det må vi innse og vi bør i så måte også lære av våre tidligere bommerter....

Jeg håper inderlig at NVE denne gangen setter foten ned for Beritelva kraftverk, slik at ikke minst den vakre og verdifulle Beritfossen, som bl.a. er et hvitvakkert landemerke i den ellers skamferte Balvassdalen (og mye mer enn det), får leve og sprudle - også for våre etterkommere. Jeg sender med som vedlegg min artikkel om Beritområdet, publisert i Saltenposten 18. sept. 2010. Jeg får ellers nesten daglig henvendelser fra engasjerte mennesker rundt omkring i landet hvor budskapet lyder at nu må ødeleggelsene av Sulitjelmanaturen ta slutt - det lille som er igjen må få bestå. For samene i Balvatn reinbeitedistrikt som skal livberge seg av reinflokken, er kampen for tilværelsen blitt en håpløs kamp, der reinsdyrenes tumleplass og beiteland stadig blir mindre og mindre, grunnet våre ulike "utendørsaktiviteter" (vannkraft-hytte-veibygging m.m.) Det nytter ikke hvor mye og ofte vi tar i bruk uttrykket at vannkraftutbygging er en fornybar resurs - husk at dette slett ikke uten videre i det store og avgjørende perspektiv, er miljøvennlig. Her er det, skal vite, mange faktorer som spiller inn."

Kjell Lund Olsen uttaler følgende i brev av 08.10.2010:

"Det er med stor bekymring jeg har registrert Suliskraft ASs søknad om konsesjon for bygging av Beritelva kraftverk i Sulitjelma.

Sulitjelmaområdet (Fauske og Saltdal kommuner) er sterkt preget av mange store naturinngrep. Ser man bort fra over hundre års storskala gruvedrift med de spor dette har satt, er det først og fremst de store vannkraftutbyggingene i siste halvdel av forrige århundre

som er mest synlige. Over 60 km av vassdraget som renner gjennom Sulitjelmaområdet er regulert. Det gjelder Balmivassdraget fra Balvatnet i sør, via Kjelvatnet, Dajavatnet, tettstedet Sulitjelma med Langvatnet og helt ned til Skjerstadfjorden i vest. I tillegg kommer sideelvene/vassdragene med Rupsielva, Storelvvatnan, Låmivatnet, Valffarjohkka, Dorrovatnet, Annabekken og Tverrelva. Det 12 km² store Låmivatnet alene, med reguleringshøyde på over 60 meter, er et betydelig inngrep. Man kan i dag si at tørre elveløp, store steinfyllinger, nedtappede vatn og utrygge iser er markante trekk i landskapet i Sulitjelma. Da Villumselva ble vernet i 1980 var begrunnelsen at den "fungerer som restfelt i et ellers tungt vannkraftutbygget område". Så å si hele vannkraftpotensialet er utnyttet, bare noen få, mindre elver er uberørt. Gjennom media er lokalbefolkningen gjort kjent at det nå jobbes med planer om åtte, ni utbyggingsprosjekter i Sulitjelmavassdraget. For fire av prosjektene er søknad om utbygging allerede oversendt NVE. Etter en utbygging av disse vil det ikke være naturlige elver og fossefall tilbake i et område på flere hundre kvadratkilometer.

I tillegg til vannkraftutbygging er Sulitjelma sterkt preget av hytte- og fritidsbebyggelse. Sør for tettstedet Sulitjelma, i området opp mot skoggrensa, ligger et av Nord-Norges største hyttefelt, med over 600 hytter. I tillegg er Sulitjelma Fjellandsby nå i gang med oppføringen av 200 nye fritidsboliger i Daja. I disse dager er forslag til reguleringsplan for Jakobsbakken lagt ut til høring. Her vil grunneier Statskog at det tilføres 25 nye fritidsboligheter. Det er også verdt å nevne at det til sammen er flere hundre båtnaust ved alle større vatn i området og at Sulitjelma Turistsenter AS har over 100 faste oppstillingsplasser for campingvogner på sitt anlegg. På denne måten er størstedelen av Sulitjelmaområdets areal, under skoggrensa, utbygd med hytter, fritidsboliger og turistanlegg. Mange av hyttene i Sulitjelmaområdet er ikke av nyere dato. Men selv om tallet på hytter ikke har økt nevneverdig de siste tretti år, har bruken av hyttene endret seg betydelig. Lettere atkomst, større hytter og økt komfort har ført til kraftig økning i antall overnattingsdøgn per hytte. Mange av hyttene brukes nå gjennom hele året, selv i den mørkeste og kaldeste delen av vinteren. Den økte bruken fører til et økt press på hele området.

Gjennom opprettelsen av Junkerdal Nasjonalpark er det meste av fjellområdet, som er over skoggrensa og sør for tettstedet Sulitjelma, vernet. Men det er et betydelig press på randsonen til parken. Som tidligere nevnt legges i disse dager ut et forslag om utbygging av en rekke fritidsboliger i det gamle gruvesamfunnet Jakobsbakken. Avstand til Junkerdal Nasjonalpark er 750 meter. I Daja oppfører Sulitjelma Fjellandsby 200 fritidsboliger ca 1000 meter fra parkgrensa. I tillegg er det bygd et alpinanlegg her, med startpunkt 800 meter fra nasjonalparken. Med utgangspunkt i Daja går den såkalte turistløypa for snøscooter over til Sverige. Traseen for denne løypa går like opp mot nasjonalparken og over en kort strekning av løypa er det konflikt mellom scooterinteresser og verneinteresser. Bygging av Beritelva kraftverk vil bidra til presset på randsonen. Kraftverket anlegges tett opp til parken, inntaksdammen bygges på selve parkgrensa og støy fra turbinene i kraftverket vil høres over et stort område.

Sulitjelma er et av de store hovedutfartsområdene for Salten hvor et stort antall mennesker søker kontakt med naturen. På grunn av de store inngrepene er det nedenfor skoggrensa bare små avgrensede områder som framstår som helt uberørte. Området ved Beritelva er ett av dem. Nærhet til hytteområdene og tilgjengeligheten gjør dette spesielt attraktivt for besøk hele året. Om vinteren og våren er det et "trafikkknutepunkt" hvor tre av de viktigste skiløypene møtes. En fast, oppkjørt løype passerer like nedenfor fossen. Mange familier har fast rasteplass nøyaktig på stedet der kraftstasjonen ønskes bygd. Ved elvekanten like nedenfor inntaksdammen gir terrenget ly mot snauffjellet og blir derfor brukt som rasteplass av mange.

Beritgammen, på høyden over fossen, er et yndet turmål. Uten skilting, reklamering eller annen bekjentgjøring har 2.400 personer fra 17 nasjoner og fire verdensdeler skrevet seg inn i gjesteboka siden 1993. Det forteller litt om områdets popularitet. Om sommeren følger mange turistforeningas oppmerkede sti gjennom området, denne passerer i hengebru over Beritelva. Området i overgangen mellom skogen og snauffellet er viktig for rype, dermed også for rypejegere. Her er et av de beste jaktterreng i Sulitjelma.

Etter at gruvedriften ble lagt ned har næringsutviklingen i Sulitjelma særlig fokusert på reiseliv og turisme. Det er naturen i Sulitjelma som det store fortrinnet og flere bedrifter har blitt etablert. En nedbygging av de få urørte områdene vil være en direkte trussel mot den lokale reiselivsnæringen.

Med bakgrunn i de store naturinngrepene i Sulitjelmaområdet er det særs viktig at de siste restene av uberørte områder vernes om. Søknaden om utbygging av Beritelva kraftverk må derfor avslås.

I søknaden om konsesjon vises det til at det ikke er kjente automatisk fredede kulturminner i selve tiltaksområdet. Som belegg for dette vises det til samisk-etnografisk avdeling ved Universitetet i Tromsø som foretok en registrering i Sulitjelma i 1984. Denne registreringen tok for seg hele gruveselskapets konsesjonsområde på ca 500 km². Undersøkelsen ble utført av to studenter i løpet av noen få dager og en vesentlig del av registreringen var basert på intervju av lokale kjentmenn. Det seier seg selv at en grundig arkeologisk registrering den gang ikke var mulig innen for tidsrammene som var avsatt til dette arbeidet. I tiltaksområdet kan det derfor ikke utelukkes at det finnes samiske kulturminner som er eldre enn 100 år og dermed automatisk fredet. Før et eventuelt inngrep kan finne sted må utbygger pålegges en registrering i tiltaksområdet.”

Karl H. Kristoffersen uttaler følgende i brev av 13.10.2010:

”Sulitjelma har fra naturens side vært privilegert med utdeling av både vann og fossefall, og for de som slo seg ned her, har disse naturens gaver vært en del av et samfunn hvor både kraft, fiske og rekreasjon har bidratt til et livskraftig samfunn. De største vann og fossefall er forlengst regulert og lagt i rør, og bare noen mindre elver og bekker er igjen. Alle ønsker vi å ta vare på vårt nærmiljø og den fantastiske naturen vi har blitt tildelt. Samtidig skal også vi være med på å ta ansvar med å sikre at vårt kongerike er selvforsynt med kraft. Tomme elveløp og bekkefar bevitner at Sulissamfunnet har bidratt sterkt i det spleiselaget som skal omgjøre vannkraft til kilowatt, kroner og øre. Synes å huske at vår statsminister for noen år tilbake uttalte at (tiden for de store vannkraftutbyggingene er nå forbi,) men kanskje han glemte å legge til at det nå bare var de små utbyggingene igjen. Dette står i grell kontrast til det vi ser er i ferd med å utvikle seg her. Et nyutviklet selskap kalt Suliskraft AS, skal nå sope med seg den siste lille rest som de store utbyggingene ikke fikk med seg. Tre/fire slike småelver er planlagt utbygd, og først til å gi tapt er Beritelva, den siste lille elva i Balvassdraget. Siden kommer nok søknad om konsesjon for utbygging også for de andre elvene på rekke og rad, og hva et slikt inngrep ellers medfører utenom at elva blir borte, trenger ikke jeg beskrive her, det vet NVE, som skal behandle konsesjonssøknaden så altfor godt. Vår miljøvernminister Erik Solheim uttalte nylig i media om balansen mellom utbygging og vern, men dette gjelder tydelig ikke her i Sulitjelmaområdet. Når rundt nitti prosent er utbygd og lagt i rør, er det lite balanse i at også de siste ti prosentene skal forsvinne. Heldigvis begynner mange å forstå hva som er i ferd med å bli borte. Salten har jo mange aktive og oppegående friluftsansjoner og foreninger med store interesser i naturen, men herfra har det vært merkelig stille. Ennå er det tid for å gi sin uttalelse om hvordan de stiller

seg til planene, men tiden går fort. Som alle veit, er det litt seint å snyte seg når nasan er borte. Noen mener at slike inngrep må til for å sikre vår velstand, mens det egentlig er med på å frarøve oss vår velstand. Sulitjelmas befolkning kan stå ganske rakrygget med sitt sjenerøse bidrag til storsamfunnet i form av kilowatt. Kanskje på tide å erklære det som er igjen av småelver i Sulisområdet for utrydningstruet, og gi området status som vernet. Siden gruvene ble nedlagt i 1991, har infrastrukturen blitt nedbygd til et minimum. NVE sitter med nøkkelen for at det samme ikke skal skje med siste rest av våre små bekker og elvefar.”

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Søker har i brev/e-post av 03.02.2011 kommentert de innkomne høringsuttalelsene slik:

”Saltdal kommune 03.11.2010:

Innspill

Innsigelse til konsesjonssøknaden. Berører sterkt viktige lokale og regionale friluftsjakter. Området har spesielle natur og kulturhistoriske opplevelseskvaliteter. Elva inngår i et helhetlig friluftsområde.

Kommentar

Området fra Daja i nord og sørover mot Balvatn er utbygd med om lag 700 hytter, kraftverksanlegg og adkomstveier. En småkraftutbygging vil i liten grad forringe mulighetene for friluftslivet i området.

Innspill

Fossen er et landskaps-element og den eneste som utmerker seg i området.

Kommentar

Opplevelsen av fossen vil i stor grad bli opprettholdt etter en utbygging. Minstevannsføringen i tørre perioder og periodevis store vannføringer større enn slukeevnen vil gi variasjoner i vannføringen i elva som dermed oppleves som varierende med vær og nedbør.

Innspill

Området ved elva fremstår som uberørt.

Kommentar

Med god planlegging og gjennomtenkt arealbruksplan, vil opplevelsen av elva forringes lite.

Sametinget 14.09.2011

Innspill

Sametinget har registrert fredede kulturminner på høyden nordøst for planlagt rørtrase. Alle tiltak må være minimum 5 meter unna slike kulturminner. Minner om aktsomhetsplikt under bygging.

Kommentar

Dette vil bli ivare tatt detaljplanleggingen og ved gjennomføringen.

Reindriftsforvaltningen i Nordland 13.12.2010

Innspill

Innsigelse til konsesjonssøknaden. Tiltakets lokalisering berører reindriftens sårverdiområder: Kalvingsland og brunstland. Konsekvenser for flytte- og trekk mønsteret mellom de østlige og vestlige delene av distriktet.

Kommentar

Tiltaket er iflg Reindriftskartet ikke i konflikt med reindriftens trekkveier og helt i utkanten av oppsamlingsområdet. I driftsfasen vil anlegget sjeldent bli besøkt og ikke være forstyrrende for reindriften.

Forum for Natur og Friluftsliv Nordland 06.10.2010

Innspill

Tap av INON-område. Forringelse av viktige naturtyper, landskap, landskapskvaliteter, naturopplevelse og forutsetning for friluftslivsutøvelse.

Kommentar

Området fra Daja i nord og sørover mot Balvatn er utbygd med om lag 700 hytter, kraftverksanlegg og adkomstveier. INON-området langs Beritelva begrenses i dag av veien til Balvatn. Ved en utbygging vil 4,92 km² endres fra villmarkspreget område til sone 1. En småkraftutbygging vil i liten grad forringe mulighetene for friluftslivet i området.

Innspill

Konsesjonssøknaden tilfredsstiller ikke forvaltningsprinsippene i Naturmangfoldlovens §§ 8-12.

Kommentar

Konsesjonssøknadene tilfredsstillende ihht gjeldene lovverk. Konsesjonsmyndigheten vurderer tiltakets samfunnsinteresse, Naturmangfoldlovens § 14, i forhold til andre virkninger, herunder også Naturmangfoldlovens §§ 8-12.

Fylkesmannen i Nordland 19.10.2010

Innspill

Innsigelse til konsesjonssøknaden. Negativ virkning for inngrepsfrie naturområder (INON), landskapsverdier, friluftslivsinteresser samt at inngrepene er tett inntil Junkerdal Nasjonalpark.

Kommentar

Området fra Daja i nord og sørover mot Balvatn er utbygd med om lag 700 hytter, kraftverksanlegg og adkomstveier. INON-området langs Beritelva begrenses i dag av veien til

Balvatn. Ved en utbygging vil 4,92 km² endres fra villmarkspreget område til sone 1. En småkraftutbygging vil i liten grad forringe mulighetene for friluftslivet i området. Utbyggingen ligger i sin helhet utenfor Junkerdal nasjonalpark og vil ikke være vesentlig synlig fra denne.

Kjell Lund Olsen 08.10.2010, Karl H. Kristoffersen 08.10.2010, Frid Brenna 06.10.2010, Sulitjelma JFF 11.10.2010, Sulitjelma og Omegn 10.10.2010, Turistforening og Cato A. Hultmann 04.10.2010

Innspill

Negativ virkning for natur, landskap og friluftslivsinteresser.

Kommentar

Området fra Daja i nord og sørover mot Balvatn er utbygd med om lag 700 hytter, kraftverksanlegg og adkomstveier. En småkraftutbygging vil i liten grad forringe mulighetene for friluftslivet i området.

Sulitjelma Hytteforening 04.10.2010

Innspill

Beritelvområdet er en ressurs for hytteeierne. Betenkt over at konsesjonssøknaden ikke har behandlet området som et viktig turmål og utfartsområde. Kraftverket kommer i nærheten av noen hytter.

Kommentar

Området fra Daja i nord og sørover mot Balvatn er utbygd med om lag 700 hytter, kraftverksanlegg og adkomstveier. En småkraftutbygging vil i liten grad forringe mulighetene for friluftslivet i området. Området som utfartsområde er utfyllende omtalt i konsesjonssøknadens kap. 3.11.

Statens Vegvesen 15.09.2010

Innspill

Ingen merknader.

Fauske Lysverk 11.10.2010

Innspill

Fauske Lysverk har ved utført utbygging lagt til rette for å ta imot kraften fra Beritelva kraftverk.

Kommentar

Kraftnettet i området er lagt til rette for et småkraftverk i Beritelva."

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) sine merknader

Om søker

Tiltakshaver er SulisKraft AS som ble stiftet februar 2010 av Nord-Norsk Småkraft AS og Statskog SF som eiere. SulisKraft AS har i dag ingen egne ansatte og alt arbeid utføres derfor av eierselskapene. Selskapet har som formål å utrede og ev. søke konsesjon til småkraftverk i Sulitjelmaområdet basert på Statskog AS sine fallrettigheter.

Søknaden

Det søkes om tillatelse etter vannressursloven § 8 til å bygge Beritelva kraftverk i Beritelva i Saltdal kommune. Det er videre søkt om tillatelse etter energiloven til bygging og drift av nødvendige elektriske anlegg.

Søker ønsker å utnytte et fall på 100 meter mellom inntak 628 og kraftstasjon på kote 528 og vil gi en midlere årlig produksjon på ca. 6,7 GWh.

Utbyggingen av Beritelva kraftverk krever konsesjon etter vannressursloven § 8. Konsesjon kan bare gis dersom fordelene med tiltaket overstiger skader og ulemper for allmenne og private interesser som blir berørt i vassdraget eller nedbørfeltet, jf. § 25 i vannressursloven.

Beskrivelse av området

Tiltaksområdet ligger sør for Sulitjelma, tilgrensende den østlige delen av Junkerdalen nasjonalpark i et populært friluftsområde. Beritelva renner ned til Kjelvatnet som er inntaksmagasin til Daja kraftverk (24 MW). Nedenfor Daja kraftverk kommer Fagerli kraftverk (48 MW) som har avløpet i Langvatn ved Sulitjelma. Etter Langvatnet finner vi Sjønstå kraftverk (70 MW). Foruten selve vassdraget som Beritelva renner ut i er det etablert en rekke reguleringsmagasin, overføringer og kraftverk rundt Sulitjelma.

Beritelva og nedbørfeltet ligger hovedsakelig vendt sør-øst. I nedbørfeltet finnes noen større vann med Fiskløysa på 2,25 km² som det største. Det er ikke bre i feltet og lite myr. Høyeste punkt i feltet er på ca. 1138 meter over havet. Vassdraget ligger i Saltdal kommune ca. 1 mil sør for Sulitjelma. Nedre deler av området består av myr og bjørkeskog. Oppe ved planlagt inntak begynner området å fremstå som relativt skrint og med mer høyfjellspreg. Landskapstypene blir beskrevet som viddedaler og fjellvidder i miljørapporten som følger søknaden. Den delen av Beritelva som er planlagt fraført vann består av lengre rolige partier som går over i små trappetrinnsfall og mindre stryk. Like nedenfor midtre del av denne strekningen er det en markant foss, Beritfossen, som kan ses i et stort landskapsrom. Oppe ved inntaket er det flatt fjellviddelandskap og Beritelva er her spesielt framtreddende. Nedenfor planlagt kraftstasjon ligger det flere hytter, og mellom Sulitjelma og Balvatne er det oppført omkring 700 hytter. Like ovenfor Beritfossen ligger det ei åpen gamle som benyttes som turmål eller som rasteplass for turgåere som går langs en merket DNT sti. DNT stien krysser Beritelva via en hengebru like ovenfor Beritfossen.

Eksisterende inngrep i vassdraget

Det er i dag ingen eksisterende inngrep på den planlagt berørte elvestrekningen, eller i nedbørfeltet som drenerer ned til det planlagte inntaket i Beritelva.

Teknisk plan

Inntak

Inntaksdammen er tenkt plassert i et juv på kote 628, like ved grensen til Junkerdal nasjonalpark. Beritelva er her planlagt demmet opp med en ca. 4 meter høy og 15 meter bred platedam. Det neddemte arealet er beregnet til ca. 1000 m².

Rørgate

SulisKraft AS har søkt om å legge rørgate fra inntaket og ned til kraftstasjon, en lengde på ca. 1000 meter. Rørene er tenkt i nedgravd/sprengt grøft på nordøstsiden av elva fra kraftstasjonen og vil krysse elva oppstrøms en karakteristisk trappetrinnsfoss 300 meter nedenfor det planlagte inntaket. Pga. nærhet til nasjonalparken er det planlagt at røret skal krysse elvebunnen på tvers i grøft og støpes igjen. Det er i søknaden åpnet for at det her kan bygges en terskel med mulig adkomst over elva.

Kraftstasjon

Stasjonsbygningen er planlagt plassert i dagen nordøst for Beritelva ved elvebredden på kote 528. Kraftstasjonsområdet er beregnet til å få et areal på ca. 250 m².

Kraftstasjonen er planlagt med en maksimal slukeevne på 2,85 m³/s og minimum slukeevne på 0,38 m³/s. Til sammenligning er middelvannføring ved inntaket beregnet til 1,58 m³/s og alminnelig lavvannføring til 119 l/s.

Elektriske anlegg

Kraftverket vil bli installert med to generatorer med installert effekt på til sammen 2,3 MW, en generatorytelse på 2,58 MVA og en spenning på 6 kV. Transformatoren får en ytelse på 2,6 MVA og en omsetning på 6/22 kV. Kraftverket vil bli koplet til en 22 kV kabel som er lagt innover mot Balvatn med en 900 meter lang 22 kV jordkabel.

Veier

Det er i dag ingen eksisterende veier opp mot planlagt kraftstasjon. Det er planlagt en 800 meter lang anleggsveg fra Soahkvegen ved kommunegrensen mellom Saltdal og Fauske fram til kraftstasjon. Veien vil delvis gå igjennom hyttebebyggelse og kan gjøres permanent dersom det er ønske om det. Anleggsveg i forbindelse med rørgate er ikke beskrevet i søknaden. Rørgaten vil bli om lag 1000 meter.

Massetak og deponi

Det er i følge søknaden ikke planlagt massetak eller deponi av betydning.

Hydrologisk grunnlag

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 37 km² ved inntaket og middelvannføringen er beregnet til 1,58 m³/s. Effektiv innsjøprosent er på 13,7 %. Avrenningen er relativt stabil fra år til år med dominerende sommerflommer. Laveste vannføring opptrer gjerne om vinteren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 203 og 119 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 119 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 2,85 m³/s og minste slukeevne 0,38 m³/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 203 l/s i perioden 01.05.

til 30.09. og 119 l/s resten av året. Ifølge søknaden vil dette medføre at 57,1 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

Produksjon og kostnader

Søker har beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Beritelva kraftverk til ca. 6,7 GWh fordelt på 1,2 GWh vinterproduksjon og 5,5 GWh sommerproduksjon. Byggekostnadene er estimert til 20,5 mill. kr. Dette gir en utbyggingspris på 3,1 kr/kWh.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Det vil likevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten i prosjektet.

Arealbruk og eiendomsforhold

Søknaden har ingen god beskrivelse av hvor stort arealbeslag en ev. utbygging vil utgjøre. I søknaden er arealbeslaget er bare beregnet til 5250 m² fordelt på 800 meter med vei, inntak jordkabel og kraftstasjonsområde, mens arealbeslaget av anleggsveier og rørtrasé er ikke beskrevet.

Søker innehar avtale om disponering av alle grunn- og fallrettigheter på den omsøkte strekningen.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Influensområdet ligger i LNF område sone 1 i kommunens arealplandel.

Samlet plan (SP)

Utbyggingen er under gjeldende grense for behandling i SP. Det finnes heller ikke andre SP-prosjekt som berøres av utbyggingen.

Verneplan for vassdrag

Prosjektet berører ikke vassdrag vernet i verneplan for vassdrag.

Inngrepsfrie områder

En utbygging som planlagt vil påvirke INON områder. Villmarkspregede områder blir redusert med ca. 4,92 km² og nedklassefisert til INON område sone 1. 3,9 km². INON område sone 1 vil bli omklassefisert til INON sone 2 og INON sone 2 reduseres med ca. 2 km².

Andre verneplaner

Selve betongterskelen til inntaket ligger i luftlinje ca. 70 meter fra grensen til Junkerdal nasjonalpark. Det er usikkert hvor nær grensen selve dammen vil komme. I underkant av 5 km² INON områder med villmarkspreg i nasjonalparken vil bli borte.

Nasjonale laksevassdrag

Utbyggingen berører ikke nasjonale laksevassdrag.

Fylkesdelplan for små vannkraftverk

Nordland fylkeskommune har utarbeidet "Regional plan om små vannkraftverk", som var på høring 21.12.2009 - 01.03.2010. Endelig plan er foreløpig ikke ferdigstilt, men NVE vil trekke fram de foreløpige vurderingene fra temakartet. I følge temakart som ligger ved planen som har vært ute på høring så påvirker tiltaket en rekke tema som er vurdert til stor verdi i den regionale planen. Dette gjelder villmarkspreget INON områder, reindrift, viktige landskap og friluftsliv. Prosjektet ligger også tett opp mot Junkerdal nasjonalpark.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 28.06.2011 sammen med representanter for søkeren, reindriftsforvaltningen, reinbeitedistriktet, Sulis jeger og fiskeforening og brukere av området. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Saltdal kommune legger ned innsigelse til søknad om bygging av Beritelva kraftverk. Kommunen påpeker at Beritelva er lokalisert i et område med svært viktige regionale og lokale frilufsinteresser. På den planlagt berørte strekningen gjør kommunen oppmerksom på Beritfossen som er den eneste gjenværende fossen som utmerker seg særskilt i området og derfor må ivaretas. Kommunen fremhever også verdien av at området i dag fremstår som uberørt.

Fylkesmannen i Nordland fremmer innsigelse til bygging av Beritelva kraftverk. Hovedgrunnen til innsigelsen er de negative virkningene en ev. utbygging vil få på inngrepsfrie naturområder (INON), landskapsverdier og frilufsinteresser tett inntil grensen for Junkerdal nasjonalpark.

Nordland fylkeskommune fremmer innsigelse til bygging av Beritelva kraftverk. Årsaken til innsigelsen er de negative konsekvensene en ev. utbygging vil få for landskap, friluftsliv, inngrepsfrie områder og reindriftsnæringen. Det trekkes fram at området er et særlig viktig frilufsområde der Beritfossen er et viktig landskapselement. Det påpekes at det vil bli tap av inngrepsfrie områder innenfor Junkerdal nasjonalpark. Fylkeskommunen gjør også oppmerksom på at tiltaket vil medføre store negative konsekvenser for reindriftsnæringen. De positive effektene er begrensede inntekter til kommunen og begrenset kraftproduksjon der bare en liten del av produksjonen blir produsert i vinterhalvåret.

Reindriftsforvaltningen i Nordland og områdestyret fremmer innsigelse til bygging av Beritelva kraftverk. Bakgrunn for innsigelsen er at Beritelva kraftverk er planlagt bygd i et særverdiområde med kalvings- og brunstland som vil bli direkte berørt. Reindriftsforvaltningen gjør også oppmerksom på at tiltaket vil kunne få betydelige konsekvenser for flytt og trekkmonster mellom østlige og vestlige deler av reinbeitedistriktet. Områdestyret påpeker at det allerede er omfattende inngrep innenfor Balvatn reinbeitedistrikt og det er derfor av betydning at de gjenværende beiteområdene skånes for større tekniske inngrep.

Balvatn reinbeitedistrikt går i mot ei ev. utbygging. Reindriftsområdet til Balvatn reinbeitedistrikt har blitt strekt redusert grunnet mange menneskelige inngrep og den samlede belastningen av inngrepene har over tid blitt stor. De gjør oppmerksom på at en ev utbygging av Beritelva kraftverk vil berøre viktige områder for reindriften som kalvingsområde, viktige beiteområder og trekk og flyttleier.

Sulitjelma Jeger og Fiskeforening fremmer innsigelse til bygging av Beritelva kraftverk. Foreningen påpeker at den samlede belastningen i området er stor og Beritelva fremstår derfor som den siste naturperlen i området som er lett tilgjengelig for allmennheten. De påpeker at området har vært et

svært populært utfartsted til alle årstider gjennom mange tiår. Området er lett tilgjengelig for småbarnsfamilier som skal prøve markstanga. Det påpekes at området blir mye brukt til både småvilt- og storviltjakt.

Sulitjelma og omegn turistforening går i mot ei utbygging pga. de store friluftsjnteressene i området. Turistforeningen gjør oppmerksom på at de har merket en 12 km lang turløype som krysser med ei hengebru over Beritfossen og at turløypa forbi Beritfossen er mye benyttet av lokale fotturister, skoleklasser og folk som går Nordlandsruta og Norge på langs. Beritfossen er en naturlig rasteplass og yndet fotomotiv for folk som går langs turløypa. Turistforeningen gjør oppmerksom på Beritelva med Beritfossen er en av de få uberørte naturperlene i Sulitjelmafjellene.

Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland (FNF Nordland) går i mot ei utbygging pga. tap av inngrepsfri natur og særlig at dette tapet skjer innenfor Junkerdalen nasjonalpark. En utbygging vil forringe landskapsverdiene og forutsetningen for friluftslivsutøvelsen. FNF Nordland påpeker også at tiltaket vil gi tap av viktige naturtyper og tap av biologisk mangfold. Beritfossen og elva blir også i denne høringsuttalelsen trukket fram som et viktig landskapselement. FNF Nordland gjør i tillegg oppmerksom på de sterke reindriftsjnteressene i området.

Sametinget påpeker at det er registrert flere automatisk fredete samiske kulturminner i området, men etter deres vurdering vil ikke tiltaket være i konflikt med disse kulturminnene slik utbyggingen er beskrevet i søknaden.

Statens vegvesen har ingen merknader til søknaden.

Sulitjelma hytteforening har uttalt seg igjennom to talspersoner og går i mot ei utbygging. Hytteforeningen påpeker at tiltaksområdet fremstår som uberørt med sterke friluftsjnteresser knyttet til seg. De gjør også oppmerksom på at Beritelva er ei populær fiskeelv for både små og store. Det blir også i denne uttalelsen gjort oppmerksom på at området rundt Beritelva er et sentralt kalvingsområde for rein.

Cato A. Hultman påpeker at vassdraget er kraftig utbygd fra tidligere og for lengst har nådd bristepunktet for det det kan tåle av påkjenninger. Hultman gjør oppmerksom på elvas betydning som landskapselement, for friluftslivet i området, inngrepsfri natur og reindrift. Han er klar på at samfunnsnyttjen av et ev. småkraftverk ikke kan vektlegges høyere enn de allmenne sjnteressene knyttet til området.

Kjell Lund Olsen er i mot en ev utbygging av Beritelva kraftverk. Han påpeker at den samlede belastningen i området preger området med mange store naturinngrep. Olsen påpeker at Sulitjelma er et av de store hovedutfartsområdene for Salten. På grunn av de store inngrepene nedenfor skoggrensen finnes det bare små avgrensede områder som framstår som helt uberørte. Olsen påpeker at Beritelva er et av disse områdene. Tilgjengeligheten til Beritelva med Beritfossen gjør området spesielt attraktivt for friluftsliv både sommer og vinter.

Karl H. Kristoffersen påpeker at den samlede belastningen av kraftutbygginger i Sulitjelma er stor. Han gjør oppmerksom på friluftsliv og naturverdiene som vil gå tapt dersom ytterligere elver i Sulisområdet skal bli lagt i rør.

Tiltakets virkninger - Fordeler og skader/ulempes

Nedenfor er det gitt en oversikt over hva NVE anser som de viktigste fordelene og ulempene ved tiltaket

Fordeler

1. En utbygging etter de foreliggende planene vil, etter søkers beregning gi 6,7 GWh i ny årlig fornybar energiproduksjon og noe næringsaktivitet i en anleggsperiode og økonomisk verdiskaping.

Ulemper

1. Tiltaket innebærer fysiske inngrep som kan være sjenerende sett fra vei inn mot Balvatn, fra hytter og spesielt for de som går turstien langs og over Beritfossen. Tiltaket vil virke skjemmende på et stort landskapsrom
2. Tiltaket vil medføre sterkt redusert vannføring i Beritelva på utbyggingsstrekningen store deler av året og derfor medføre føre til kraftig redusert vannføring i Beritfossen
3. Tiltaket vil påvirke friluftsopplevelsene negativt i et område som blir aktivt brukt.
4. Tiltaket vil føre til tap av inngrepsfrie områder i Junkerdalen nasjonalpark og medføre store inngrep i skrint terreng med høyfjellspeg.
5. Tiltak vil føre til inngrep i særverdiområder for reindrift samt innskrenke trekk- og flyttmulighetene for rein.

NVEs vurdering

Den planlagte utbyggingen gjelder et kraftverk med inntaksdam i betong, nedgravd/nedsprengt rørgate, kraftstasjonsbygning, vei til kraftstasjon og tilkobling til 22 kV linje via jordkabel. NVE vurderer prosjektet til å ha akseptabel lønnsomhet. Bortsett fra Fauske Lysverk, Sametinget og Vegvesenet som ikke har spesielle merknader til bygging av Beritelva kraftverk er alle som har uttalt seg om tiltaket i mot utbygging. Av disse har fem fremmet innsigelse hvorav 4 har innsigelsesrett. Hovedbegrunnelsen for at høringspartene går i mot en ev. utbygging er negative konsekvenser for landskap, friluftsliv, tap av inngrepsfrie områder og reindrift. I tillegg vil to viktige naturtyper berøres. Det er allerede er stor belastning på vassdragsnaturen i området som følge av flere kraftutbygginger. Det er også oppført omkring 700 hytter i området. Øvre deler av rørgaten og selve inntaket er planlagt i et skrint område som blir karakterisert som fjellvidde og inntaket vil ev. bli etablert helt inne mot grensen til Junkerdalen nasjonalpark.

Landskap, friluftsliv og INON

Kraftstasjonen er planlagt plassert på nordøstsiden av Beritelva ved elvebredden. Fra grusveien inn til Balvatnet, er det planlagt å etablere en 800 meter lang anleggs-/permanent vei over noen myrområder forbi noen hytter og inn til planlagt kraftstasjon. Stasjonen er planlagt ca. 250 meter fra utløpet der Beritelva renner ut i Littj-stilla. Kommunen, fylkesmannen, fylkeskommunen, turlaget, FNF, hytteforeningen og brukere av området ønsker ikke at det skal gis konsesjon til utbyggingen til dels på grunn av de negative konsekvensene ei ev. utbygging vil få for landskap og friluftsliv.

Saltdal kommune gjør oppmerksom på at tiltaket er registrert i kommuneplanens arealdel som svært viktig friluftsområde (verdi A). Fylkesmannen, fylkeskommunen og FNF-Nordland gjør også oppmerksom på at området er verdisatt etter DN-håndbok 25 med særs viktig (verdi A) for friluftsliv. Området blir brukt både sommer og vinter. Inntaksdammen er planlagt etablert på grensen til Junkerdalen nasjonalpark. Junkerdalen nasjonalpark er spesielt kjent for sin villmark, landskapsvariasjoner og rike flora. Den kalkrike berggrunnen i fjellet er blant annet en av grunnene til det gode fisket i området, som i følge Fylkesmannen og fylkeskommunen er nasjonalt kjent for

storvokst ørret av meget god kvalitet. I nærområdet til Beritelva er det etablert to parkeringsplasser som fungerer som innfallsport til Junkerdalen Nasjonalpark. Mellom Sulitjelma og Balvatnet er det satt opp omkring 700 hytter.

På den berørte strekningen er det en markant foss som er synlig i et stort landskapsrom, Beritfossen. Flere av høringsinstansene påpeker at fossen er av stor betydning for opplevelsen av området og at verdien av fossen som landskapselement er knyttet til vannføringen. Saltdal kommune gjør oppmerksom på at Beritelva med sitt fossefall gir landskapet et særpreg som ikke finnes andre steder i området. Det blir i høringsrunden vist til en oppmerket turløype som går over en liten hengebru som er etablert rett oppstrøms Beritfossen. *Fra denne turløypen fordeler det seg et stinett innover nasjonalparken.* Like ovenfor fossen ble det i 1993 etablert en gamme (Berret-gamma) til fri benyttelse for almenheten. Gamma er i følge høringsinstansene en fin rasteplass der en kan koke kaffe på ovnen og et yndet mål for dagsturer. Mellom 2000 og 2500 personer har skrevet seg inn i gjesteboka. Beritvassdraget og Beritelva er kjent som gode fiskevann, og tilgjengeligheten gjør dette til et populære dagsturmål. Kommunen regner Beritelva med dets fossefall og stinett som del av et viktig regionalt utfartsområde.

De største fysiske inngrepene vil etter NVEs syn være i form av anleggsveier, framføring av rørgate og inntaksdam som er planlagt helt oppe ved nasjonalparkgrensen. Ovenfor Beritfossen flater det ut og blir mer kupert med både langsgående og tverrgående rygger med noe fjell i dagen. Resten av området har kun et tynt overdekke og en må påregne en del sprenging ved legging av rør. Rørgateframføringen vil, slik vi vurderer det, bli krevende med dype grøfter for å oppnå fall og vil føre til betydelige sår i naturen helt inntil grensen av Junkerdalen nasjonalpark. NVE mener at det ikke er presentert noen tilfredsstillende løsning for framføring av rørgate, med tanke på landskapshensyn, verken i søknaden eller på NVEs sluttbefaring. NVE er av den oppfatning at framføring av rørgaten som omsøkt vil gi uforholdsmessige store sår i naturen. I følge OEDs retningslinjer for småkraftverk bør inngrep som er svært synlige og som etterlater varige sår i naturen unngås. NVE er også av den oppfatning at arealinngrepene er noe underkommunisert i søknaden da søker har beregnet arealbeslaget til å bli om lag 5,25 da.

NVE er enig med de høringsparter som hevder at en ev. utbygging vil være negativt for friluftslivet i anleggsperioden og driftsperioden. Området ovenfor Beritfossen er beskrevet som fjellviddelandskap der fjellet har et tynt overdekke med sårbart skrint jordsmonn og stedvis er fjellet bart. Ei rørgate her vil føre til mye sprengning og gi varige sår. Fraføring av vann fra vassdraget vil forringe landskapsopplevelsen betydelig selv med et realistisk minste vannføringsslipp.

Beritfossen er en markant foss som er godt synlig i et stort landskapsrom og et viktig element for naturopplevelsene både for de som bruker turstien og lokale som går inn til fossen for opplevelsens skyld. Selv med redusert slukeevne og slipp av realistisk minste vannføring mener NVE at elvas verdi for friluftsliv og landskapselement vil bli betydelig svekket. På en høyde like ovenfor Beritfossen står Berret-gammen, en liten åpen gamme der det i følge høringsuttalelsen til Kjell Lund Olsen ligger en gjestebok som over 2400 personer fra 17 forskjellige land har skrevet seg inn i siden 1993. I løpet av høringsprosessen ble NVE gjort oppmerksom på at det er knyttet lokal historie og symbolverdier som er viktig for stedsidentiteten til de som har vokst opp og brukt influensområdet til nærområde for uøvelse av friluftsliv. I følge OEDs retningslinjer bør inngrep som medfører bortfall eller vesentlig reduksjon av verdifulle landskapselementer av nasjonal, regional eller lokal betydning unngås. NVE mener at Beritfossen i seg selv er et betydelig landskapselement med sine visuelle kvaliteter og at verdien av fossen forsterkes ved nærheten til DNTs tursti, vei inn til Balvatn og hyttefeltet.

Fylkesmannen viser til St. prp. nr. 1 (2004-2005) der intensjonen er å sikre gjenværende naturområder med urørt preg. Fylkesmannen gjør oppmerksom på at dagens regjering viderefører dette synet ved at de i sin erklæring sier at av hensyn til kommende generasjoners naturopplevelser så tilsier det en restriktiv holdning til vassdragsutbygging. I følge Olje- og energidepartementets retningslinjer for små vannkraftverk er verdien av områder med villmarkspreg stor. Fylkeskommunen deler fylkesmannens syn når det gjelder INON-områder. I tillegg mener de at det er uheldig at tapet berører et av de store sammenhengende områdene i Nordland. Tiltaket er planlagt inne i et INON område 2 og vil føre til reduksjon av villmarkspregede områder innenfor Junkerdalen nasjonalpark med like i underkant av 5 km². NVE mener generelt at prosjekter som innebærer inngrep i villmarkspregede områder er en indikasjon på at det kan være et verdifullt naturområde. Selv om inngrepsfrihet er en verdi i seg selv, er det i mange tilfeller nødvendig å vurdere denne verdien sammen med verdier som biologisk mangfold, friluftsliv og landskapsopplevelse for å vurdere om inngrepsfrihet i området eventuelt forsterker disse verdiene. I dette tilfellet er det snakk om reduksjonen av villmarkspregede områder innefor grensene til Junkerdalen nasjonalpark. Reduksjon av særlig villmarkspregede områder innenfor nasjonalparken, mener vi sammen med NVEs vurdering av at tiltaket har stor negativ virkning for landskap og friluftsliv i denne saken at trekker i negativ retning.

NVE mener at en utbygging av Beritelva med Beritfossen som omsøkt vil få svært store negative konsekvenser for landskap og friluftsliv, bortfall av INON-områder.

Biologisk mangfold og viktige naturområder

I følge miljørapporten som følger søknaden er det registrert to viktige naturtyper med verdi B i influensområdet. Dette er kalkrike områder i fjellet og kroksjøer og meandrerende elvepartier. Det ble ikke påvist rødlistede plantearter i selve influensområdet. Øvre del av influensområdet ligger innenfor et svært kalkrikt og viktig fjellområde med mange sjeldne planter. I følge miljørapporten kan det ikke utelukkes at det forekommer rødlistede plantearter også i influensområdet til den planlagte utbyggingen. Fylkesmannens og fylkeskommunens legger bl.a til grunn for sin innsigelse at tiltaket vil berøre to viktige naturtyper. De mener også at feltarbeidet som er gjennomført i forbindelse med de biologisk undersøkelsene er gjort på tidspunkt som ikke er tilfredsstillende for registrering av karplanter eller hekkelokaliteter for fugl. Det er registrert rødlistede rovdyr som jerv (EN), gaupe (VU) og bjørn (EN) i nærområdet og det kan i følge miljørapporten ikke utelukkes at Beritelvområdet benyttes ved næringssøk. FNF-Nordland skriver i sin uttalelse at meandrerende elvestrekninger og kroksjøer har fått redusert sin utbredelse i Norge. De mener at en utbygging av Beritelva vil medføre at elva mister sin evne til å danne nye kroksjøer og de meandrerende partiene vil bli redusert eller gå tapt og dermed miste sin funksjon i økosystemet.

I henhold til § 10 i naturmangfoldloven ber Fylkesmannen og fylkeskommunen NVE om å vurdere den samlede belastningen for økosystemet. FNF-Nordland påpeker at forvaltningsprinsippene i lovens §§ 8-12 skal følges. FNF-Nordland mener at biologisk mangfold ikke er godt nok undersøkt fordi feltarbeidet er gjort utenfor vekstsesongen for planter, og hekkesesongen for fugl. De henviser til at det ved den planlagte anleggsveien opp til kraftstasjonen er en større myr, som sammen med kroksjøene kan være en viktig biotop for vadefugler.

Forholdet til naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven trådte i kraft den 1. juli 2009. Loven fastsetter forvaltningsmål for arter, naturtyper og økosystemer, og lovfester en rekke miljørettslige prinsipper, blant annet "føre-var" prinsippet og prinsippet om økosystemforvaltning og samlet belastning. Naturmangfoldloven legger føringer for myndigheter der det gis tillatelse til anlegg som vil kunne få betydning for

naturmangfoldet. Etter NVEs syn blir formålet i naturmangfoldloven i praksis ivare tatt gjennom de grundige prosessene og vurderingene som ligger til grunn for et konsesjonsvedtak.

I NVEs vurdering av søknaden om Beritelva kraftverk legger vi til grunn bestemmelsene i §§ 4,5 og 8-12. Et positivt vedtak fattes kun der hvor fordelene og nytten av å gjennomføre tiltaket vurderes å være større enn skadene og ulempene for allmenne og private interesser. Tiltakets virkning for naturmangfoldet er et sentralt tema i denne vurderingen.

Forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer § 4

Målet inneholder både et kvantitativt og kvalitativt element ved at antallet naturtyper og økosystemer skal opprettholdes og at de skal ivareta artsmangfold, prosesser og produktivitet så langt det anses rimelig.

I forbindelse med en ev. utbygging av Beritelva så vil den berøre deler av to viktig naturtyper. Dette er kalkrike områder i fjellet og kroksjøer og meandrerende elvepartier.

NVEs vurdering er at truete og/eller sårbare vegetasjonstyper eller områder som er kartlagt som utvalgte naturtyper med verdi viktig (B) bør vektlegges sterkere enn trivielle vegetasjonstyper og naturtyper. Negativ påvirkning av disse to naturtypene vil derfor trekke i negativ retning for en ev. utbygging. Utbyggingen vil påvirke kalkrike områder i fjellet som gir et næringsrikt jordsmonn og en kan her forvente å finne en stedvis frodig vegetasjon med et høyt antall urter, lav og moser. Det er imidlertid ikke funnet spesielt viktige arter innenfor influensområdet og dette temaet er derfor ikke tilsagt avgjørende vekt for konsesjonsspørsmålet. I følge FNFs høringsuttalelse vil bortføring av vann fra elvestrengen kunne føre til at elvas evne til å danne nye dammer eller kroksjøer vil bli redusert eller går tapt og miste noe av sin funksjon i dette økosystemet. NVE er av den oppfatning at driftsvannet vil bli ført tilbake til elvestrengen ovenfor eller helt i øvre del av denne naturtypen. NVE er ikke av samme oppfatning som FNF når det gjelder denne naturtypen. Vi mener at ev. virkninger på denne vil bli minimale.

Forvaltningsmål for arter § 5

Forvaltningsmålet for arter tilsier at det er et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Artenes økologiske funksjonsområder skal også ivaretas så langt det er nødvendig for å nå målet.

NVEs vurdering er igjen at truete og/eller sårbare arter bør vektlegges sterkere enn trivielle arter med livskraftige bestander. Under befaringen som ble gjennomført i forbindelse med miljørapporten ble det ikke funnet rødlistede arter. I områdene rundt influensområdet er det registrert en rekke rødlistede arter og influensområdet er kalkrikt med en rik flora. NVE kan ikke se bort i fra at det kan finnes rødlistede arter i influensområdet selv om dette ikke er registrert i miljørapporten. Vi er av den oppfatning at områdene langs vassdraget vil bli påvirket ved at fuktighetskrevende arter vil kunne forsvinne og mer tørketolerante arter vil overta. Slipp av minstevannføring kan ivareta noe av diversiteten.

Kunnskapsgrunnlaget § 8

I naturmangfoldloven § 8 står det at avgjørelser som berører naturmangfoldet skal bygge på et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Beritelva er undersøkt for rødlistede arter og det er registrert flere rødlistede arter like utenfor influensområdet i følge artsdatabanken. Området ble befart den 15.09.2006 og 27.10.2007 i

forbindelse med miljørapporten og arbeidet er utført av et uavhengig konsulentfirma. I miljørapporten er det konkludert med at det ikke er funnet rødlistede arter i influensområdet men at de ikke kan se bort i fra at det likevel kan finnes. NVE mener at kunnskapsgrunnlaget og de registreringene av naturmangfold som er utført i søknaden er tilstrekkelig for flora og fauna til at vi kan fatte et vedtak i saken.

Føre-var-prinsippet § 9

Bestemmelsen skal ses i sammenheng med vurderingen av kunnskapsgrunnlaget, som er omtalt ovenfor. For at bestemmelsen skal komme til anvendelse er det en forutsetning at det foreligger en reell risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, men det er ikke et krav om sannsynlighetsovervekt for at en skade vil inntre. NVE kan ikke se at nevnte forutsetning ligger til grunn i denne saken.

Økosystemtilnærming og samlet belastning § 10

Naturmangfoldloven § 10 fastsetter prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning. Dette innebærer at man må ha kunnskap også om andre tiltak og påvirkninger på økosystemet slik at en kan identifisere den samlede belastningen, jf. også formuleringen i § 8 om "effekten av påvirkninger". I vurderingen av samlet belastning skal det både tas hensyn til allerede eksisterende inngrep og forventede framtidige inngrep. NVEs vurderinger i forhold til dette for Beritelva kraftverk er beskrevet nedenfor under temaet "samlet belastning".

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver § 11

Jf. naturmangfoldloven § 11 skal tiltakshaver dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket forårsaker, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. Ved en ev. konsesjon for Beritelva kraftverk vil det bli gitt et sett vilkår som ivaretar dette prinsippet.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder § 12

Bestemmelsen gjelder valg av driftsmetoder, teknikk eller lokalisering "for å unngå eller begrense skader" på naturmangfoldet. I sin vurdering ser NVE på mulige tiltak for å unngå eller begrense negative konsekvenser for naturmangfoldet ved en utbygging. For Beritelva kraftverk vurderer NVE blant annet reduksjon i omfanget av inngrepene og forskjellige minstevannføringslipp. Under befarung ble tunnelalternativ diskutert, dette var i følge søker ikke aktuelt bl.a fordi bergrunnen ikke egnet seg og 6,7 GWh ikke kunne forsvare framføring av tunnel. Vi har derfor ikke vurdert dette ytterligere, men lagt søknaden til grunn i vår vurdering.

Reindrift

Reindrift har stor betydning i samisk og lokal sammenheng når det gjelder økonomi, sysselsetting og kultur. Tap av beiteland som følge av arealinngrep er trolig den største trusselen mot reindrift. I følge konsesjonssøknadens miljørapport har tiltaksområdet sammen med omkringliggende områder blitt brukt som sommerbeite i for rein i århundrer. I arealbrukskart for reindriften er tiltaksområdets øvre deler merket som kalvingsområder og tidlig vårbeite. Som sommerbeite er området merket med lite intensiv bruk. Nedre del av området er registrert som vårbeite for reinokser og fjorårskalver under paringstida. Hele tiltaksområdet blir benyttet om høsten når oksereinen samler simlene til parring under brunsten. Området blir også brukt som beite tidlig på vinteren før det blir for mye snø. I følge miljørapporten er Balvatn reinbeitedistrikt et av distriktene i Nordland med flest inngrep og størst tap av beiteland som følge av menneskelig aktivitet.

I følge Reindriftsforvaltningen er det ikke fastsatt beitetid for reinbeitedistriktet, og alle sesongbeiter er innefor et avgrenset geografisk område. Reindriftsforvaltningen viser til en konsekvensutredning for reindrift forut for opprettelsen av Junkerdal nasjonalpark. I denne utredningen står det at det er av avgjørende betydning for reindriften at området nord for Balvatn inkluderes i verneområdet. I følge utredningen er dette det eneste stedet hvor rein kan krysse mellom østre og vestre del av området og det er derfor av overordnet interesse at flyttmulighetene bevares. Reindriftsforvaltningen viser også til en konsekvensutredning for samisk kulturutøvelse der det anbefales at verneområdet nord for Balvatn blir utvidet og at hytteområdene mellom Sulitjelma og Balvatn ikke bygges ut ytterligere.

Reindriftsforvaltningen påpeker at det har kommet ytterligere inngrep etter disse utredningene og anbefalingene i utredningene vil styrkes ytterligere. Reindriftsforvaltningen uttrykker at de er svært bekymret for at en utbygging av Beritelva kraftverk vil få negative konsekvenser for Balvatn reinbeitedistrikt. Isolert sett vil tiltaket i følge reindriftsforvaltningen føre til direkte beslag av beiteland samt forstyrrelser i drifts- og anleggsperiode. Tiltakets plassering midt i distriktets kjerneområde kan i følge forvaltningen gjøre det vanskelig å tilpasse anleggsperioden. NVE er av den oppfatning at tiltaket vil kunne føre til redusert bruk av beiteland i et reinbeitedistrikt som er strekt preget av andre menneskelige forstyrrelser. Reinbeitedistriktet har igjennom sin advokat gjort NVE oppmerksom på at området er svært viktig for distriktet og mener en ev. utbygging av Beritelva vil få uheldige virkninger for reindriften på dette området. Under NVEs befaringsensommeren 2011 ble det stilt kritiske spørsmål om hvor viktig området er for reinbeitedistriktet. Balvatn reinbeitedistrikt har radiomerket rein i området og representant for reinbeitedistriktet kunne da legge fram dokumentasjon på at rein bruker prosjektområdet aktivt store deler av året. NVE er av den oppfatning at en utbygging vil påvirke viktige arealer for reindrift som minimumsbeiter og særverdiområder. I følge Olje- og energidepartementets retningslinjer for små vannkraftverk har minimumsbeiter og særverdiområder stor verdi.

NVE legger vekt på at tiltaket kan få betydelige konsekvenser for særverdiområder, flytt- og trekkmonsteret mellom østlige og vestlige delen av distriktet samt at en ev. utbygging vil redusere beiteland. Tiltaket er planlagt midt i kjerneområdet til reinbeitedistriktet. Området fremstår som urørt, og NVE er av den oppfatning at de tekniske inngrepene vil bli så store at en ev. utbygging vil få svært store negative konsekvenser for reinbeitedistriktet.

Samfunnsmessig nytte

Et investeringsprosjekt som her vil koste over 20,5 millioner kroner vil kunne gi ringvirkninger både lokalt og regionalt ved kjøp og salg av varer og tjenester både i en ev. byggeperiode og driftsfase. Fylkeskommunen bemerker i sin høringsuttalelse at en ev. utbygging av Beritelva vil øke kraftproduksjonen i området med kun 1 promille og bare en mindre del av denne produksjonen 1,2 GWh vil bli produsert om vinteren når kraftbehovet er størst. De gjør også oppmerksom på at i 2010 ble det produsert 50 % mer kraft enn energiforbruket i området. NVE har merket seg de positive effektene gjennom noe økt produksjon av fornybar energi og lokale ringvirkninger. Dette må veies opp mot de ulempene en utbygging vil medføre for allmenne interesser.

Kulturminner

I følge Sametinget og fylkeskommunen er det registrert flere automatisk fredete samiske kulturminner i området, men etter deres vurdering vil ikke tiltaket være i konflikt med disse kulturminnene slik utbyggingen er beskrevet i søknaden.

NVE mener forholdet til kulturminner ikke har avgjørende betydning for konsesjonsspørsmålet siden ev. funn kan ivaretas gjennom standardvilkår for kulturminner ved en ev. konsesjon.

Samlet belastning

Kjell Lund Olsen, Karl H. Kristoffersen og Cato Hultman har i sine høringsuttalelser påpekt at Sulitjelmaområdet allerede er sterkt påvirket av naturinngrep. Olsen skriver at over 60 km av vassdraget som renner gjennom Sulitjelmaområdet er regulert. I tillegg skriver Olsen at en rekke sideelver er nytt til kraftproduksjon. Det er også oppført om lag 700 hytter sør for Sulitjelma mot Balvatnet. Reindriftsforvaltningen er bekymret for den samlede belastningen av tekniske inngrep i området. Saltdal kommune påpeker at Beritfossen er den eneste gjenværende fossen som utmerker seg særskilt i området. Beritfossen har en stor verdi i seg selv som forsterkes gjennom de mange kraftverksutbyggingene i området og dette her den eneste gjenværende fossen av en slik størrelse.

Det har i lengre tid vært et miljøpolitisk mål å sikre store, sammenhengende naturområder uten tekniske inngrep. Temaet er tatt opp i flere Stortingsmeldinger- og Proposisjoner, blant dem St.meld. nr. 29 (1996-97) Regional planlegging og miljøpolitikk, St.meld. nr. 58 (1996-97) Miljøvernpolitikk for en bærekraftig utvikling, St.meld. nr. 37 (2000-01) Om vasskrafta og kraftbalansen og i St.prp. nr. 1 (2004-05). I Olje og energidepartementets retningslinjer for små vannkraftverk gis villmarkspregete områder og inngrepsfrie områder fra fjord til fjell stor verdi. Retningslinjene tilsier at prosjekter som innebærer inngrep i slike områder derfor som hovedregel bør unngås. En annen indikator på uberørthet er forekomst av arter som skyr mennesker. Naturmangfoldloven § 10 om samlet belastning er relevant å vurdere i denne sammenhengen. Jerv er registrert ved flere anledninger i området. Dette er en art som oftest påtreffes i randsonene av eller inni uberørte områder. Økt aktivitet i området, både i anleggs- og driftsfase, kan gjøre det mindre attraktivt for artene og således innskrenke leveområdet.

NVE mener, i likhet med flere av høringsuttalelsene, at det er mange utbygde og planlagte vannkraftprosjekter i Sulitjelma. En ev utbygging av Beritelva vil få størst negativ innvirkning for teamene landskap, friluftsliv, INON og reindrift. NVE mener at en utbygging av dette vassdraget vil medføre økte ulemper for området utover vassdraget separat. Vi mener at Beritelva både for reindrift, landskap og friluftsliv har stor verdi og at den samlede belastningen av tidligere utbygginger i området forsterker disse verdiene som er knyttet til Beritelva.

Oppsummering

Småkraftutbygging vil i de fleste tilfeller påvirke allmenne interesser negativt. Prosjektjusteringer ivaretar ofte spesielle hensyn. Når det gjelder utbygging av Beritelva kraftverk går alle høringspartene i mot at det gis konsesjon, bortsett fra tre som kun har merknader til sine forvaltningsområder. Kommunen, fylkesmannen, fylkeskommunen og områdestyret for reindriftsforvaltningen har fremmet innsigelse mot en ev. utbygging. Den store motstanden mot en ev. utbygging er en sterk indikasjon på at området innehar store allmenne interesser.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 6,7 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De siste 2 årene har NVE klarert om lag 1,3 TWh ny energi fra småkraftverk. De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. NVE mener at så lenge disse interessene ikke er av svært stor verdi eller dersom de kan avbøtes i tilstrekkelig grad gjennom vilkår, så kan det gis konsesjon til tiltaket. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

NVE har gjort en samlet vurdering av konsekvenser for de allmenne og private interesser som blir berørt. Inngrepsfrihet vil kunne være med på å forsterke andre verdier i et område og i dette tilfellet skjer reduksjon av inngrepsfrie områder med villmarkspreget inne i Junkerdalen nasjonalpark. Beritelva

med Beritfossen er et godt synlig landskapselement i et område med store naturkvaliteter. Området har etter vårt syn stor verdi for friluftslivet både for de som bruker turstien over Beritfossen og for de som går dagsturer med Beritfossen eller Berret-gamma som mål for dagen. Områdets urørte preg og status som inngrepsfritt vurderes av NVE i dette tilfellet å forsterke verdien av friluftsliv og landskap. Det planlagte kraftverket kommer også i direkte konflikt med særverdiområder for reindrift, samt at det vil kunne påvirke viktige trekkruiter mellom østlige og vestlige deler av Junkerdalen nasjonalpark.

NVE mener at utbygging av Beritelva kraftverk vil medføre betydelige negative virkninger i forhold til nytten for allmenne interesser. En årlig produksjon på 6,7 GWh, lokal verdiskapning i anleggsfasen og inntekter til SulisKraft AS skal veie opp for ulemper som bortfall av INON områder i Junkerdalen nasjonalpark, fysiske inngrep i et skrint høyfjellspreget område, negativ påvirkning på en markant foss, forringing av landskap, friluftsopplevelser og verdifulle naturtyper. Flere av de berørte temaene er vurdert til å ha stor verdi i følge OEDs retningslinjer for småkraftverk, og NVE har vurdert disse til bli negativt berørt av en ev. utbygging.

NVE mener at området som er planlagt utbygd er av en slik karakter at tiltaket vil redusere verdien for landskap og friluftsliv i et område med betydelige friluftsinnteresser. Vi har også vektlagt at tiltaket vil medføre bortfall av ca. 5 km² INON kategori villmarkspreget naturområde innenfor Junkerdal nasjonalpark. Et av formålene med vernet av Junkerdal nasjonalpark er å bevare et stort og tilnærmet urørt naturområde. NVE er av den oppfatning at det ev. utbyggingsområdet har stor verdi for reindrift og en ev. utbygging vil få konsekvenser for særverdiområder for reindrift.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene, finner NVE at fordelene ved tiltaket ikke overstiger skadene og ulempene for allmenne og private interesser som blir berørt. Kriteriene i § 25 i vannressursloven er derfor ikke oppfylt og konsesjon for etablering av Beritelva kraftverk kan dermed ikke gis.

Øvrige merknader knyttet til vilkår ved en ev. konsesjon kommenteres ikke grunnet vår konklusjon.

Saltdal kommune, Fylkesmannen i Nordland, Nordland fylkeskommune og reindriftsforvaltningen i Nordland v/områdestyret har alle fremmet innsigelse til planene for utbygging av Beritelva kraftverk. Det samme har sulitjelma jeger- og fiskeforening gjort, men disse har ikke innsigelsesrett etter plan- og bygningsloven. Normalt skal det gjennomføres møte med partene som har fremmet innsigelse før vedtaket fattes. På grunn av innsigelsenes innhold som NVE i all hovedsak slutter seg til, har vi ikke ansett dette som nødvendig i denne saken.